

ΣΑΡΕΣ THEMEN

ΤΕΥΧΟΣ #25

ΜΑΪΟΣ 2025

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΧΑΜΕΝΟ ΧΩΡΟ

&

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΟΡΕΣΤΗ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ ('78)
ΒΕΡΟΛΙΝΟ, ΕΝΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΤΑ ΠΕΝΤΕ ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΠΟΥ ΜΑΓΕΨΑΝ
ΔΡΑΣΗ ΣΤΟ ΠΡΩΗΝ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΚΟΔΡΑ
ΕΙΔΑ ΕΜΑΘΑ ΑΚΟΥΣΑ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΧΑΜΕΝΟ ΧΩΡΟ

Επτά απόφοιτοι της ΓΣΘ και τρεις ειδικοί ανταλλάσσουν απόψεις και προτείνουν λύσεις για την έλλειψη του δημόσιου χώρου.

Σελίδες 4 - 27

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΟΡΕΣΤΗ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ ('78)

Ο πρόεδρος του ΔΟΑΤΑΠ εξηγεί πως αυτός ο φορέας κατάφερε ύστερα από 5 χρόνια να αναγνωρίζει τα ξένα πτυχία σε 2 με 3 ημέρες.

Σελίδες 28-29

ΜΙΑ ΜΑΓΙΚΗ ΒΡΑΔΙΑ!

Τα πέντε κορίτσια-μουσικοί που εντυπωσίασαν με το ταλέντο, τον επαγγελματισμό τους και την αγάπη τους για τη μουσική.

Σελίδα 30

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΩΡΟ:

Περιπατητική ξενάγηση- γνωριμία με το πρώην στρατόπεδο Κόδρα

Σελίδα 31

ΕΙΔΑ ΕΜΑΘΑ ΑΚΟΥΣΑ

Τα νέα των αποφοίτων

Σελίδες 32-33

Σελ. 30

Σελ. 31

Σελ. 28-29

IMPRESSUM

ΣΑΓΕΣ THEMEN

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΣΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΕΔΡΑ: ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, 9^ο ΧΛΜ ΠΥΛΑΙΑΣ-ΘΕΡΜΗΣ, ΦΟΙΝΙΚΑΣ 55102, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΤΗΛΕΦΩΝΟ 2310-475-900
ΕΚΔΟΤΗΣ: ΝΙΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ | ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΣΗΣ: ΝΑΝΑ ΚΑΝΤΣΑ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ: www.sages.gr | email: info@sages.gr
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ: ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΝΙΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ('81), ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΥΑ ΝΑΟΥΜ ('04), ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΝΑΝΑ ΚΑΝΤΣΑ ('85), ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΓΙΟΛΑΝΤΑ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ('75), ΤΑΜΙΑΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΒΑΛΕΡΗΣ ('83), ΜΕΛΗ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΝΟΚΑΛΙΩΤΗΣ ('98), ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΛΙΔΟΠΟΥΛΟΥ ('63), ΑΝΝΑ ΓΚΛΕΓΚΛΑΚΟΥ ('82), ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΚΕΧΑΓΙΑΣ ('96) ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΜΕΛΟΣ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΡΕΦΤΙΤΣΗ ('04)
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ: ΓΙΟΛΑΝΤΑ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ('75), ΝΙΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ('81), ΝΑΝΑ ΚΑΝΤΣΑ ('85), ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ: ΑΝΝΑ ΤΣΟΛΑΚΗ

Ραντεβού στο στρατόπεδο του Κόδρα!

Αγαπητοί και αγαπητές απόφοιτοι,

Το πρώτο μισό του 2025 είχε για τον ΣΑΓΕΣ μια πολύ όμορφη στιγμή. Την οφείλουμε σε πέντε υπέροχα κορίτσια-μουσικούς. Πέντε απόφοιτες του Γερμανικού, οι οποίες επέστρεψαν στη Θεσσαλονίκη, στο παλιό τους σχολείο, και μας χάρισαν μια μοναδική βραδιά πολιτισμού στα μέσα του Μάρτη. Εμείς οι παλιότεροι δεσμευτήκαμε να διοργανώσουμε στο μέλλον και άλλες τέτοιες εκδηλώσεις και να αναδείξουμε τη νέα γενιά του συλλόγου μας.

Το δεύτερο καλό νέο για τον ΣΑΓΕΣ είναι η προσπάθεια που κάνουμε να ευσηματοποιηθούμε για θέματα περιβάλλοντος και την αξιοποίηση του δημόσιου χώρου, σε συνέχεια της περσινής και προπέρσινης πρωτοβουλίας για τον καθαρισμό στα Πλατανάκια.

Η φετινή μας προσπάθεια αφορά την περιπατητική ξενάγηση-

γνωριμία με το πρώην στρατόπεδο Κόδρα, που διοργανώνουμε ως Σύλλογος Αποφοίτων Γερμανικής Σχολής Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με τον Δήμο Καλαμαριάς και την υποστήριξη του Ιδρύματος Χάινριχ Μπελ - Γραφείο Θεσσαλονίκης. Μία περιπατητική απόπειρα οραματισμού ενός χώρου για όλες και όλους. Απώτερος στόχος είναι η υιοθεσία μίας έκτασης του Κόδρα, τη φροντίδα της οποίας θα αναλάβει ο ΣΑΓΕΣ, εγκαινιάζοντας έτσι το σχετικό πρόγραμμα του Δήμου Καλαμαριάς.

Το ραντεβού μας είναι την Κυριακή 1 Ιουνίου στις 6 το απόγευμα στην κεντρική είσοδο του στρατοπέδου. Ελπίζουμε ότι με τους περισσότερους από εσάς θα τα πούμε εκεί.

Στους υπόλοιπους, που δε θα μπορέσετε να παρευρεθείτε, ευχόμαστε καλό καλοκαίρι και συναρπαστικές βουτιές!

Το ΔΣ του ΣΑΓΕΣ

« Αναζητώντας τον δημόσιο χώρο...»

Πόσες και πόσες φορές στη βόλτα μας στη Θεσσαλονίκη και την Αθήνα, αλλά και σε άλλες ελληνικές πόλεις, δεν έχουμε αναζητήσει ένα τετραγωνικό μέτρο ελεύθερου δημόσιου χώρου για να περπατήσουμε άνετα;

Ένα χώρο που δεν θα έπρεπε να είναι κατειλημμένος από τραπεζοκαθίσματα και την ελληνική «αναρχία του πεζοδρομίου» ούτε αναξιοποίητος εξαιτίας της απουσίας σχεδιασμού για τους ελεύθερους χώρους. Το πρόβλημα του δημόσιου χώρου και της αξιοποίησής του είναι ένα ζήτημα που στις σύγχρονες πόλεις όλο και οξύνεται.

Με αφορμή τη σχετική συζήτηση, τον διάλογο που έχει ανοίξει για την ανάπλαση της Έκθεσης, αλλά και την πρωτοβουλία που αναλαμβάνει ο Σύλλογος Αποφοίτων της Γερμανικής Σχολής με την επίσκεψη στο στρατόπεδο Κόδρα, ανοίγουμε τον φάκελο «δημόσιος χώρος».

Έναν φάκελο που τον κοιτάξαμε από πολλές πλευρές.

Από τη συσχέτισή του με τη δημοκρατία, όπως αναλύεται από τον Μιχάλη Γουδή ή από το παράδειγμα του Βερολίνου, όπως μας το παρουσιάζει ο Λεωνίδας Χαλκίδης: «Στο Βερολίνο η ιστορία δεν θάβεται-επαναχρησιμοποιείται, αισθητικοποιείται, εμπορευματοποιείται, και όμως παραμένει ανθεκτική».

Όπως αναφέρει ο Περικλής Χατζηνάκος, «στη Γερμανία υπάρχει και ο παράγοντας μητροπολιτικότητα, τον οποίο διαθέτουν πολλές περιοχές, με όργανα που συντονίζουν ζητήματα πολεοδομίας, συγκοινωνιών και περιβαλλοντικής πολιτικής σε υπερτοπικό επίπεδο».

Και στην Ελλάδα όμως έχουμε καλά παραδείγματα, όπως λέει η Μαρία Σαρηγιαννίδου, που διερευνά τη σχέση ανάμεσα στο δημόσιο και το ιδιωτικό συμφέρον. Αναφέρει τη νέα παραλία της Θεσσαλονίκης ως «ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα επιτυχημένης παρέμβασης: ένας χώρος που παραμένει ανοιχτός και προσβάσιμος, ενισχύοντας την ποιότητα ζωής των κατοίκων».

Ας μην ξεχνάμε εδώ και την περίπτωση του στρατοπέδου Κόδρα, όπως λέει ο Νίκος Μισυρλής, «που βρίσκεται σε έναν πυκνοδομημένο ιστό και μπορεί να αποτελέσει μία σπάνια ευκαιρία αξιοποίησης του δημόσιου χώρου».

Ανοίγουμε λοιπόν τον φάκελο με δέκα άρθρα και παρεμβάσεις αποφοίτων και ειδικών.

Στο αφιέρωμα συμμετέχουν οι: Νίκος Μισυρλής ('79), Λεωνίδας Χαλκίδης ('85), Σπύρος Πέγκας ('86) Δημήτρης Κονταξάκης ('86), Μιχάλης Γουδής ('04), Χριστίνα Πρεφίτση ('04) και Μαρία Σαρηγιαννίδου ('05). Η συντακτική ομάδα του Sages Themen ευχαριστεί ιδιαίτερα τους ειδικούς επί του θέματος, Αναστασία Αστερίου (Εκλεγμένη Δημοτική Σύμβουλος, Ε΄ Διαμερίσματος Δήμου Θεσσαλονίκης), την Σάσα Λαδά (Αρχιτεκτόνισσα Ομότιμη Καθηγήτρια ΑΓΘ) και Περικλή Χατζηνάκο (Διευθυντή Περιβαλλοντικής Οργάνωσης Μαμαγαδία) που συμμετείχαν σε αυτό το αφιέρωμα.

Ανοίγουμε λοιπόν τον φάκελο και δεν τον κλείνουμε...

KMA 13 Kino International
Karl-Marx-Allee 33
Φωτογραφία:
Λεωνίδας Χαλκίδης

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΚΟΔΡΑ

Δυνατότητες ανάπτυξης του δημόσιου χώρου και του αστικού πρασίνου

ΝΙΚΟΣ ΜΙΣΥΡΑΛΗΣ ('79)

Στη χώρα μας είναι κυρίαρχο "το δόγμα της αντιπαροχής" τα τελευταία (τουλάχιστον) 70 χρόνια. Πατώντας πάνω του γιγαντώθηκαν πολεοδομικά τέρατα. Συγκεντρώθηκε ο πληθυσμός στα διαρκώς αναπτυσσόμενα αστικά κέντρα, με αποτέλεσμα - σπάνιο παγκόσμια - να κατοικεί το 40-45% του συνολικού πληθυσμού της χώρας στα δύο μεγαλύτερα κέντρα, στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη. Ζουν λοιπόν οι γενιές μετά τον β' παγκόσμιο πόλεμο σε έναν διαρκώς συρρικνούμενο δημόσιο χώρο, με διαρκή υποβάθμισή του και με χώρους πρασίνου σε συνεχή μείωση. Ο ανεκτός μέσος όρος πρασίνου ανά κάτοικο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι 9 τμ, όταν σύμφωνα με τελευταίες μετρήσεις στο πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας είναι 2,5 τμ ανά κάτοικο και στο αντίστοιχο της Θεσσαλονίκης είναι 2,2 τμ. Η τοπική αυτοδιοίκηση α' βαθμού χρειάζεται να διαχειριστεί και να ανατρέψει τον πολύ δυσμενή συσχετισμό πρασίνου ανά κάτοικο. Χρειάζεται να δώσει ξανά στην κοινωνία επαρκείς ελεύθερους χώρους, σχεδιάζοντάς τους με τα επίκαιρα δεδομένα, καταπολεμώντας την αστική ρύπανση, τις αστικές θερμικές νησίδες, αναπτύσσοντας την προσβασιμότητα, τη δυνατότητα για καλύτερη ποιότητα ζωής. Το στοίχημα είναι δύσκολο, τα αστικά κέντρα χρειάζονται σχεδιασμούς, ρυμοτομικά σχέδια που να συνυπολογίζουν τις νέες συνθήκες, αλλά και να βρουν νέους τρόπους ανάπτυξης του δημόσιου χώρου, σε ένα ασφυκτικά δομημένο αστικό περιβάλλον. Τα στρατόπεδα μέσα στους αστικούς ιστούς των μητροπολιτικών κέντρων, ανενεργά και ερειπωμένα τα περισσότερα εδώ και δεκαετίες, μοιάζουν να είναι από τις

ελάχιστες περιπτώσεις δυνατότητας ανάπτυξης του δημόσιου χώρου και ειδικότερα του αστικού πρασίνου. Χρειάζεται κατανόηση από όλους, την κεντρική εξουσία, την τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά κυρίως την ενεργή κοινωνία, για τη σημασία της ανάπτυξης του δημόσιου χώρου, για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Το παράδειγμα του πρώην στρατοπέδου Κόδρα στην ανατολική πλευρά του πολεοδομικού συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης, στον δήμο Καλαμαριάς, είναι χαρακτηριστικό. Αποτέλεσε διαχρονικά, λόγω της στρατηγικής του θέσης, χώρο στρατιωτικών εγκαταστάσεων: των Οθωμανών, των συμμαχικών δυνάμεων του α' παγκόσμιου πολέμου και του ελληνικού στρατού έως το 1980, οπότε αποχώρησε. Η έκτασή του, μετά τις περιφερειακές συρρικνώσεις που υπέστη, είναι 340 στρέμματα, έκταση που, αν αποδοθεί σαν πάρκο στην κοινωνία της πόλης, θα προσθέσει εμφαντικά δημόσιο ελεύθερο χώρο πρασίνου στην Καλαμαριά αλλά και σε ολόκληρη την πόλη. Αν και ουδέποτε υπήρξε δομημένο, πλην των στρατιωτικών εγκαταστάσεων, και είναι χαρακτηρισμένος αρχαιολογικός χώρος και προστατευμένος από τη δασική νομοθεσία (απαγορεύεται ρητά η δόμηση), εμφανίζονται στο εσωτερικό του ιδιοκτησίες που για την απαλλοτρίωσή τους επιδικάζονται μάλιστα από τα δικαστήρια τιμές ζώνης κοντά στις τρέχουσες για τη δόμηση της περιοχής. Η συμβολή της κεντρικής εξουσίας είναι απαραίτητη, ώστε να αποδοθεί η κρίσιμη για τον δημόσιο χώρο έκταση του πρώην στρατοπέδου στην κοινωνία.

Η ΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ, ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ
ΣΥΡΡΙΚΝΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΥΠΕΣΤΗ, ΕΙΝΑΙ 340 ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ,
ΕΚΤΑΣΗ ΠΟΥ, ΑΝ ΑΠΟΔΟΘΕΙ ΣΑΝ ΠΑΡΚΟ ΣΤΗΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ, ΘΑ ΠΡΟΣΘΕΣΕΙ ΕΜΦΑΤΙΚΑ
ΔΗΜΟΣΙΟ, ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΧΩΡΟ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΗΝ
ΚΑΛΑΜΑΡΙΑ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗΝ ΠΟΛΗ

bio_

Γεννήθηκε το 1961 στη Θεσσαλονίκη και ζω στην Καλαμαριά τα τελευταία 30 χρόνια.

Αποφοίτησα από τη Γερμανική Σχολή. Σπούδασα στη Γερμανία και στο Α.Π.Θ. Από τις αρχές της δεκαετίας του '90 εργάστηκα ως εργολάβος πρασίνου, μελετώντας και κατασκευάζοντας περιβάλλοντες χώρους και σε εμβληματικά κτίρια της πόλης, όπως το ΜΙΕΤ και το Λαογραφικό Μουσείο, στην οδό Βασιλίσσης Όλγας.

Τα τελευταία 12 χρόνια ασχολούμαι με την παραγωγή αρωματικών- φαρμακευτικών φυτών και παραδοσιακών ποικιλιών λαχανικών. Βιοκαλλιεργητής, μέλος της εναλλακτικής κοινότητας «ΠΕΛΙΤΙ», που ασχολείται με τη διάσωση και διατήρηση παλιών ποικιλιών βρώσιμων φυτών. Συμμετέχω στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα "ECO VARIETY" με θέμα τον εντοπισμό, ταυτοποίηση και αναπαραγωγή παιδιών αβελτίων ποικιλιών οπωροφόρων δέντρων και αυτόχθονων δασικών καρπών του ορεινού τόξου της Βόρειας Ελλάδας, ως εταίρος του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ και του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Εκπαιδευτής για τη Βιολογική Γεωργία στο «Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας» (Π.Π.Α), ένα πρόγραμμα του Α.Π.Θ για τη θεραπεία από εξαρτήσεις από νόμιμες και παράνομες ουσίες, από τζόγο και διαδίκτυο.

Ιδρυτικό μέλος και Πρόεδρος του Πανελλαδικού Συνεταιρισμού Μικρών Βιοκαλλιεργητών και Καταναλωτών «Το Κουκούλι» με έδρα την Ανατολική Θεσσαλονίκη.

Στις τελευταίες αυτοδιοικητικές εκλογές συντάχθηκα με τον συνδυασμό "Καλαμαριά Μπρέρα Πόλη", με επικεφαλής την κα Χρύσα Αράπογλου. Εκλέχθηκα Δημοτικός Σύμβουλος και από τον Γενάρη του 2024 ορίστηκα Αντιδήμαρχος Περιβάλλοντος, Ηλεκτροφωτισμού και Συντήρησης Έργων του Δήμου Καλαμαριάς.

Altes Museum Karl
(Friedrich Schinkel, 1830)

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΧΑΛΚΙΔΗΣ ('85)

Βερολίνο: ο δημόσιος χώρος ανάμεσα στο παρελθόν και το μέλλον

Το Βερολίνο είναι μια πόλη απότομων αλλαγών και ανατροπών. Ο δημόσιος χώρος δεν ακολουθεί μια απρόσκοπτη αφήγηση, αλλά αντίθετα εκθέτει τα ρήγματα της ιστορίας - κενά, διαγραφές και ξαφνικές επανεμφάνσεις. Το παρελθόν είναι πάντα παρόν, αλλά ποτέ με την ίδια μορφή. Μουσεία, μνημεία και έργα ανάπλασης ανταγωνίζονται μεταξύ τους, προσπαθώντας το καθένα να αποδώσει νόημα σε μια πόλη που αντιστέκεται σε τελικούς ορισμούς.

Οι βιομηχανίες μνήμης διαμορφώνουν το αστικό τοπίο. Η ιστορία της πόλης αρχειοθετείται, επιμελείται και μετατρέπεται σε εμπειρία - άλλοτε για προβληματισμό και άλλοτε για θέαμα. Χώροι τραυμάτων επαναχρησιμοποιούνται ως χώροι πολιτιστικών παραστάσεων, ενώ πρώην κενά μετατρέπονται σε σύγχρονα σκηνικά. Το βάρος του παρελθόντος αναγνωρίζεται, αλλά και αισθητικοποιείται, μετατρέπεται σε μια αφαίρεση που επιτρέπει τόσο την κριτική εμπλοκή όσο και την

Grand Hotel
Esplanade (1908),
Sony Center
(Helmut Jahn, 2000)

Museum der
Moderne
- berlin
modern
(Herzog &
de Meuron)

Deutsches Historisches Museum
(I.M.Pei, 2003)

Bahnhof Potsdamer Platz (1936),
Berliner Mauer (1961)

Bahnhof Potsdamer Platz (1936),
Berliner Mauer (1961)

Holocaust Mahnmal
(Peter Eisenman, 2005)

ΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ ΔΕΝ ΣΥΜΦΙΛΙΩΝΕΙ ΤΙΣ ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ - ΕΥΔΟΚΙΜΕΙ ΜΕΣΑ ΣΕ ΑΥΤΕΣ

περιστασιακή αποστασιοποίηση. Εντωμεταξύ, το μέλλον καταφθάνει ως εικόνα: λαμπερές προσόψεις, φιλόδοξα σχέδια, υποσχέσεις προόδου που μετουσιώνονται σε ασφάλι και γυαλί. Η πόλη χτίζεται με το βλέμμα στραμμένο προς τα μπρος, ενώ παράλληλα διατηρεί την επίγνωση του παρελθόντος, δημιουργώντας έναν βρόχο όπου η ανάμνηση και η διαγραφή της συνυπάρχουν. Αυτό που παραμένει είναι η άλυτη ένταση μεταξύ ιστορίας και επανεφεύρεσης, μεταξύ χώρων που απαιτούν προβληματισμό και περισυλλογή και χώρων που έχουν σχεδιαστεί για να αποσπούν την προσοχή μας. Το Βερολίνο δεν συμφιλιώνει τις αντιφάσεις του - ευδοκιμεί μέσα σε αυτές.

*Ο Λεωνίδας Χαλκίδης είναι Dipl-Math.
(L.M.U. München).
Σύμβουλος σε έργα ανάπτυξης λογισμικού.*

Haus Bastian
(David Chipperfield, 2008)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ ('86)

Είναι γνωστό ότι η ποιότητα των δημόσιων χώρων στις γειτονιές είναι κρίσιμη για την ζωή των κατοίκων τους, καθώς αποτελούν τα «σκηνικά» των καθημερινών δράσεων τους. Η συμβολή των ποιοτικών δημόσιων χώρων στην αναβάθμιση της ζωής των πολιτών έχει πολλές διαστάσεις. Ιδανικά έχουν ως αποστολή το να ενισχύουν την κοινωνική συνοχή, τη δημοκρατική συμμετοχή, την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής.

Βασική παράμετρος για την επιτυχή λειτουργία τους είναι η εξασφάλιση συνθηκών που ευνοούν τη συνύπαρξη χωρίς αποκλεισμούς (κοινωνικούς, κινητικούς, πχ: ΑΜΕΑ κ.α) και ενισχύουν την κοινωνική συνοχή. Οι ποιοτικοί δημόσιοι χώροι (πλατείες, πεζόδρομοι, ποδηλατοδρόμοι, πάρκα, παιδικές χαρές κ.α) λειτουργούν ως κοινωνικοί πυκνωτές, σημεία συνάντησης και αλληλεπίδρασης, προσφέροντας ευκαιρίες για κοινωνικοποίηση των περιοίκων και ενισχύοντας την αίσθηση της γειτονιάς και του «ανήκειν» σε αυτήν. Επίσης, ως τόποι έκφρασης συλλογικών δράσεων και διαμαρτυριών, αποτελούν βήμα για τη φωνή των κατοίκων, ενισχύοντας την αίσθηση της συμμετοχής στα κοινά και τις δημοκρατικές διαδικασίες.

Ζωτικής σημασίας παράγοντες για την ποιότητα των δημόσιων χώρων και επομένως την ποιότητα ζωής των πολιτών είναι η εξασφάλιση, αν όχι αφθονία, τουλάχιστον επάρκειας

πρασίνου, και της αίσθησης ασφάλειας και της καθαριότητας, που συμβάλλουν στη μείωση του άγχους, ενθαρρύνουν τη φυσική άσκηση και βελτιώνουν τη σωματική και ψυχική υγεία. Εξίσου κρίσιμες σε συνθήκες κλιματικής κρίσης και αλλαγής αποδεικνύονται οι περιβαλλοντικές παράμετροι των δημόσιων χώρων. Οι κατάλληλες διαμορφώσεις σε δρόμους, πλατείες, πάρκα, όπως οι φυτεύσεις και οι δεντροστοιχίες και οι ανοικτοί χώροι με μαλακά και απορροφητικά δάπεδα βελτιώνουν το μικροκλίμα της πόλης, μειώνουν τη θερμοκρασία και βοηθούν στη διαχείριση των υδάτων.

Ανέκαθεν οι ποιοτικοί δημόσιοι χώροι φέρουν ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία που συνδιαμορφώνουν την ταυτότητα της περιοχής. Η διατήρηση της μνήμης και η ενίσχυση της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελούν προτεραιότητες και η συμβολή των έργων τέχνης απαραίτητο και αδιαμφισβήτητο συστατικό για αυτούς. Εξάλλου, τόσο η ποιότητα του σχεδιασμού τους, σε πολεοδομική, αστική και αρχιτεκτονική κλίμακα, όσο και η ποιότητα κατασκευής και η τακτική συντήρησή τους, είναι αναγκαίες συνθήκες για τη διατήρησή τους. Και ως γνωστό, οι καλοσχεδιασμένοι και καλοσυντηρημένοι βιώσιμοι δημόσιοι χώροι συμβάλλουν στην οικονομική και εμπορική ζωή της περιοχής υποστηρίζοντας την ανάπτυξη μικρών επιχειρήσεων, προσελκύοντας επισκέπτες και ενισχύοντας την τοπική αγορά μειώνοντας ταυτόχρονα την ανάγκη μετακινήσεων για την εξυπηρέτηση των κατοίκων τους.

Όμως για τη βιώσιμη, δίκαιη και λειτουργική ανάπτυξη των δημόσιων αστικών χώρων αποτελεί προϋπόθεση η συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων, την οργάνωση και τον σχεδιασμό. Εκείνοι γνωρίζουν καλύτερα από οποιονδήποτε τα προβλήματα, τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της γειτονιάς τους. Ο συμμετοχικός σχεδιασμός είναι ένα εργαλείο που έχει αποδείξει την αποτελεσματικότητά του στην εξασφάλιση των ενδεδειγμένων παρεμβάσεων που ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες της περιοχής και την αποφυγή κατασπατάλησης πόρων σε άχρηστα ή ανεπιθύμητα έργα, καθώς έχει αποδειχτεί στατιστικά ότι τα έργα που σχεδιάζονται με συμμετοχή των πολιτών έχουν σημαντικά μεγαλύτερη αποδοχή, υιοθετούνται ευκολότερα από αυτούς και παραμένουν λειτουργικά για περισσότερο χρόνο. Επιπλέον, η εμπλοκή των πολιτών στον σχεδιασμό ενισχύει την αίσθηση του «ανήκειν», καθώς και του ότι ο χώρος είναι «δικός» τους με αποτέλεσμα να τον σέβονται και να εντείνεται η αίσθηση ευθύνης τους να τον διατηρούν. Η συμμετοχή είναι ο πυλώνας της δημοκρατικής λειτουργίας, καθώς ενισχύει τη διαφάνεια και την εμπιστοσύνη προς τους θεσμούς και δημιουργεί ενεργούς πολίτες.

Όλοι οι προηγούμενοι παράγοντες συμβάλλουν συνδυαστικά επαυξάνοντας εκθετικά τη θετική τους επίδραση στην ποιότητα ζωής των κατοίκων, καθώς μία γειτονιά με πράσινο, καλές υποδομές και ενεργή κοινότητα ενισχύει τόσο την υγεία των κατοίκων όσο και την κοινωνική αλληλεγγύη και συνοχή τους.

Η ΕΜΠΛΟΚΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ, ΕΝΙΣΧΥΕΙ ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΟΥ «ΑΝΗΚΕΙΝ», ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΟΤΙ Ο ΧΩΡΟΣ ΕΙΝΑΙ «ΔΙΚΟΣ» ΤΟΥΣ ΜΕ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΝΑ ΤΟΝ ΣΕΒΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΝΑ ΕΝΤΕΙΝΕΤΑΙ Η ΑΙΣΘΗΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥΣ ΝΑ ΤΟΝ ΔΙΑΤΗΡΟΥΝ

bio_

Ο Δημήτριος Γ. Κονταξάκης αποφοίτησε από την ΓΣΘ το 1986.

Είναι αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής του ΑΠΘ και διευθυντής του Τομέα Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού και Αρχιτεκτονικής Τεχνολογίας. Διετέλεσε Πρόεδρος του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Θεσσαλονίκης τη διετία 2023-25

ΣΠΥΡΟΣ ΠΕΓΚΑΣ ('86)

Δημόσιος Χώρος και "Πράσινη" Θεσσαλονίκη

Η προσωπική μου πρώτη ανησυχία για το τι νοείται ως κοινόχρηστος δημόσιος χώρος άρχισε να δημιουργείται όταν έφυγα ως μαθητής/φοιτητής από τη Θεσσαλονίκη, για να σπουδάσω στη Γερμανία. Στο Freiburg, την πιο 'Πράσινη' πόλη της χώρας, δεν ήταν τα πάρκα ή το πράσινο που με εντυπωσίασαν, αλλά η νοοτροπία των ντόπιων και των φοιτητών για μια σκληρά οικολογική προσέγγιση της καθημερινότητας. Από τον διαχωρισμό των απορριμμάτων και τη μαζική χρήση των ποδηλάτων μέχρι την αξιοποίηση σκευών πολλαπλών χρήσεων και τη συγκρατημένη και μόνο απαραίτητη κατανάλωση φυσικών και ενεργειακών πόρων. Στο Μόναχο, που συνέχισα, η παρουσία του απέραντου πάρκου του Αγγλικού Κήπου ήταν τόσο κυρίαρχη, που διαμόρφωνε το DNA σου ως προσωρινού ή μόνιμου κατοίκου της πόλης. Οι Βρυξέλλες, όπου έζησα μια ολόκληρη χρονιά, διαθέτουν περισσότερο πράσινο από δομημένο αστικό ιστό. Το mountain bike στις εσοχές και τα δάση των Βρυξελλών με έχουν στοιχειώσει.

Όταν επέστρεψα στην Ελλάδα, και για ένα ικανό χρονικό διάστημα με απασχόλησε, αποκλειστικά η μικρο-ωφελιμιστική μου καθημερινότητα. Όταν το 2006 εντάχθηκα στην ομάδα της 'Πρωτοβουλίας' του Πάνη Μπουτάρη, άρχισα να συναντώ αρκετούς «παλαβούς» ανθρώπους της Θεσσαλονίκης, που δεν τους συναναστρέφουμε κοινωνικά, και που είχαν κάτι 'τρελές' ανησυχίες για θέματα, όπως η παραγωγή πολιτισμού, οι αστικές αναπλάσεις, η μετακίνηση με ποδήλατο, η αναχαίτιση της κουλτούρας του αυτοκινήτου, η χρήση και η αισθητική του δημόσιου χώρου.

Όταν το 2011 έγινα μέλος μιας ακόμα πιο 'παλαβής' παρέας, που εκλέχτηκε για να διοικήσει τον Δήμο Θεσσαλονίκης, άρχισαν οι θεωρητικές κουβέντες και ιδέες της αλλαγής της χρήσης του

ΠΙΣΤΕΥΩ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ, ΟΤΙ ΓΝΩΡΙΖΩ ΠΙΑ, ΟΤΙ ΟΛΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ, ΑΡΚΕΙ ΝΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΥΡΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΒΟΥΛΗΣΗ

δημόσιου χώρου να γίνεται πράξη. Σχεδιάζαμε και εφαρμόσαμε πολιτικές ολοκληρωμένων χωρικών αλλαγών, πεζοδρομήσεων, ανοιχτών αυλών στα σχολεία, βιοκλιματικών αστικών αναπλάσεων, πολιτικές ανθεκτικότητας και δημιουργίας δημόσιων χώρων για τους πεζούς, τους ποδηλάτες, τα παιδιά της πόλης.

Το 2020 -το ...κερασάκι στην τούρτα-, επιλέχθηκα από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ίδρυμα Αρχιτεκτονικής Mies van der Rohe ως ο μοναδικός Θεσσαλονικιός στην ιστορία, στη διεθνή 7μελή Επιτροπή των 'Ευρωπαϊκών Βραβείων Αρχιτεκτονικής'. Μέσα σε ένα χρόνο μαζί με έξι αρχιτέκτονες και πολεοδόμους αξιολογήσαμε πάνω από 450 ευρωπαϊκά έργα δημόσιας και ιδιωτικής αρχιτεκτονικής. Έτσι, είχα την τύχη να γίνω κοινωνός όλων των σύγχρονων αρχιτεκτονικών τάσεων, δηλαδή: ελεύθεροι και προσβάσιμοι σε όλους κοινόχρηστοι δημόσιοι χώροι, «δεν γκρεμίζουμε, αλλά αναβιώνουμε», «κάθε φαραωνικό ιδιωτικό έργο απορροφά χώρο και πόρους από την κοινή, δημόσια σφαίρα».

Με όλα αυτά -και πολλά ακόμα που δεν χωράνε σε αυτήν την αφήγηση- έχω φτιάξει μέσα μου μια εικόνα και ένα όραμα για το δημόσιο χώρο της Θεσσαλονίκης, που δομείται από όλα τα προηγούμενα βιώματα. Πιστεύω στη δημιουργική δύναμη της πολιτικής πράξης και του παραδείγματος και αισθάνομαι ότι γνωρίζω πια ότι όλα γίνονται σε αυτή τη χώρα μας, αρκεί να υπάρχει πολιτική

και ευρεία κοινωνική βούληση. Η Θεσσαλονίκη μπορεί να γίνει μια 'πράσινη' πόλη, όχι φυτεύοντας δενδρύλλια, αλλά μετατρέποντας τσιμέντα και άσφαλτο σε πράσινες ζώνες. Μπορεί να αλλάξει ριζικά αντικαθιστώντας τους πλαστικούς πράσινους και μπλε κάδους με υπόγειους και με άλλες πολιτικές επιλογές. Μπορούν να ανοίξουν σχολικές αυλές για παιδιά, ακάλυπτοι πολυκατοικιών να αποκτήσουν κοινόχρηστη φύτευση και χρήση, ταράτσες να αδειάσουν από τις άχρηστες κεραίες. Οι δυνατότητες της μικρο-κινητικότητας μαζί με ρυθμίσεις ζωνών εξαιρετικά χαμηλών ταχυτήτων και προτεραιοποίησης λωρίδων για οχήματα δυο και άνω επιβατών ενισχύουν τη βιώσιμη μετακίνηση και απελευθερώνουν δημόσιο χώρο. Αυτά και άλλα πολλά μπορούν να γίνουν. Και από κάπου μπορούμε να ξεκινήσουμε. Για παράδειγμα, η πρόκληση της δημιουργίας ενός Μητροπολιτικού Πάρκου στην καρδιά της πόλης είναι μπροστά μας και η επιλογή της θα συμβάλει καθοριστικά στην πραγμάτωση του ονείρου μιας άλλης διαφορετικής, πράσινης και βιώσιμης Θεσσαλονίκης.

bio_

Ο Σπύρος Πέγκας γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Θεσσαλονίκη και αποφοίτησε από τη Γερμανική Σχολή Θεσσαλονίκης. Σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες και Διεθνείς Σχέσεις στα πανεπιστήμια του Φράιμπουργκ και του Μονάχου. Εργάστηκε στο γραφείο της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες στις Βρυξέλλες και επιστρέφοντας στη Θεσσαλονίκη, ανέλαβε την οικογενειακή επιχείρηση Galerie Ντόρα Πέγκα. Στις εκλογές του 2010 εξελέγη δημοτικός σύμβουλος στον Δήμο Θεσσαλονίκης με την παράταξη του Πάνη Μπουτάρη και τον Ιανουάριο του 2011 ανέλαβε Αντιδήμαρχος Πολιτισμού, Παιδείας και Τουρισμού. Τον Ιανουάριο του 2013 ορίστηκε Εντεταλμένος Σύμβουλος Τουρισμού και Διεθνών Σχέσεων του Δήμου Θεσσαλονίκης και τον Δεκέμβριο του 2014 Αντιδήμαρχος Τουρισμού & Διεθνών Σχέσεων του Δήμου Θεσσαλονίκης. Μετά τη λήξη της θητείας του στον Δήμο Θεσσαλονίκης ίδρυσε την WISE RAM, μέσω της οποίας εξακολουθεί να προσφέρει υπηρεσίες ανάπτυξης στον τομέα του τουρισμού και της φιλοξενίας, συνεργαζόμενος με Δήμους αλλά και φορείς και ιδιωτικές επιχειρήσεις. Στις αυτοδιοικητικές εκλογές του 2023 ήταν υποψήφιος δήμαρχος Θεσσαλονίκης ως επικεφαλής της δημοτικής κίνησης "Θεσσαλονίκη για Όλους" και εξελέγη δημοτικός σύμβουλος στον Δήμο Θεσσαλονίκης.

Αναζητώντας τη Δημοκρατία στον Χώρο

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΟΥΔΗΣ ('04)

Σε ποιον ανήκει ο δημόσιος χώρος; Ποια μέρη αντιλαμβανόμαστε ως τέτοιο; Κατά πόσον αισθανόμαστε ως πολίτες στην Ελλάδα, και στη Θεσσαλονίκη συγκεκριμένα, πως έχουμε δικαιώματα πάνω στον δημόσιο χώρο, αλλά και ευθύνη; Κάνοντας τη σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες η ελληνική καθημερινότητα είναι κατά κύριο λόγο μία ιδιωτική εμπειρία. Το γεγονός αυτό, ότι δηλαδή περνούμε το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας μας είτε στο σπίτι είτε στο ΙΧ είτε σε ιδιωτικούς χώρους- καφέ, μπαρ ή εστιατόρια- που συνήθως καταλαμβάνουν δημόσιο χώρο, μας διαμορφώνει ως πολίτες και εμείς με τη σειρά μας διαμορφώνουμε τη στάση μας απέναντί του. Ο δημόσιος χώρος δεν είναι απλώς ένα σύνολο φυσικών χώρων, αλλά τόποι φορτισμένοι με αξίες που καθρεφτίζουν την ποιότητα της δημοκρατίας.

Δημόσιος χώρος δεν είναι μόνο τα πάρκα και οι πλατείες, αλλά φυσικά και τα πεζοδρόμια, τα σχολεία, οι δρόμοι, οι χώροι πολιτισμού και άθλησης, τα δίκτυα και τα σημεία που συνδέονται με τις δημόσιες μεταφορές (σταθμοί, στάσεις κτλ.) κ.ο.κ. Οι δημόσιες υποδομές είναι υπό την ευρεία έννοια δημόσιος χώρος και η συντήρηση αλλά και η εξέλιξή τους είναι ένα σαφέστατο δείγμα διαγενεακής αλληλεγγύης. Ή αντίστοιχα έλλειψης αυτής.

Οι δημόσιοι χώροι είναι επίσης χώροι συγκέντρωσης και κοινωνικής συμμετοχής. Οι χρήσεις και η διαμόρφωσή τους

είναι ή τουλάχιστον θα έπρεπε να είναι κατ' εξοχήν άσκηση δημοκρατίας, με την ενεργή συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης των σχετικών αποφάσεων. Έτσι μπορεί να καλλιεργηθεί και η συλλογική ευθύνη για τη φροντίδα των δημόσιων χώρων. Δυστυχώς, οι ελληνικές πόλεις και ειδικά η Θεσσαλονίκη είναι γεμάτες από δημόσιους χώρους που παραδόθηκαν στους χρήστες τους και δεν έλαβαν υπόψη ανησυχιές, ανάγκες και προβληματισμούς πολιτών. Η διαφάνεια στην ενημέρωση και οι συμμετοχικές διαδικασίες είναι σαφώς πιο απαιτητική προσέγγιση, την οποία πολλές φορές οι δήμοι δεν έχουν ούτε τις αρμοδιότητες ούτε την πρακτική δυνατότητα να υπηρετήσουν. Η διακυβέρνηση του δημόσιου χώρου είναι ένα πεδίο που απαιτεί σημαντική βελτίωση στη σύγχρονη ελληνική δημοκρατία.

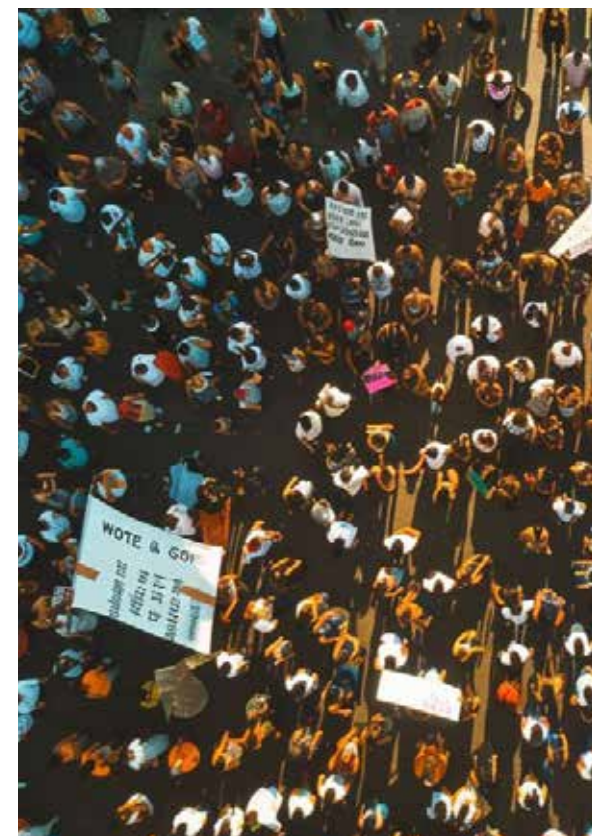
Το δίπολο δημόσιος χαρακτήρας vs εμπορευματικός χαρακτήρας είναι ένα πεδίο σύγκρουσης γύρω από τον δημόσιο χώρο. Ειδικά με αφορμή την υπόθεση της ΔΕΘ, η συγκεκριμένη πτυχή επανέρχεται διαρκώς στον τοπικό δημόσιο διάλογο. Λαμβάνοντας υπόψη πως κοινή ωφέλεια και δημόσιος χώρος συμβαδίζουν, στην πραγματικότητα δεν θα έπρεπε να τίθεται ερώτημα σε μία εποχή που τα δεδομένα για την κλιματική κρίση δείχνουν με σαφήνεια ποιες είναι οι ανελαστικές προτεραιότητες.

**Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΠΛΩΣ
ΕΝΑ ΣΥΝΟΛΟ ΦΥΣΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ, ΑΛΛΑ ΤΟΠΟΙ
ΦΟΡΤΙΣΜΕΝΟΙ ΜΕ ΑΞΙΕΣ ΠΟΥ ΚΑΘΡΕΦΤΙΖΟΥΝ
ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Η εξασφάλιση ίσων συνθηκών στον δημόσιο χώρο σε ολόκληρη την επικράτεια είναι άλλο ένα καθοριστικό νήμα σύνδεσης δημοκρατίας και χώρου. Η κρίση χωρικής δικαιοσύνης βρίσκει έκφραση και στο επίπεδο ποιότητας του δημόσιου χώρου της υπαίθρου σε σχέση με τον αντίστοιχο των αστικών κέντρων. Αυτή η ανισορροπία, παράγωγο του μοντέλου ανάπτυξης που έχει ακολουθηθεί για δεκαετίες και σήμερα δείχνει πως έχει ξεπεράσει τα όριά του, δεν καθιστά την ελληνική περιφέρεια αρκετά ελκυστική, ώστε να διατηρήσει ή να αυξήσει τον πληθυσμό της.

Τέλος, ο χώρος παράγει ή αναπαράγει αποκλεισμούς στην καθημερινότητα. Είτε με όρους προσβασιμότητας είτε από έμφυλη σκοπιά. Δυστυχώς, μόλις πρόσφατα, άρχισαν να εντάσσονται στον σχεδιασμό του δημόσιου χώρου και τέτοιοι δείκτες, επομένως έχουμε μακρύ δρόμο μέχρις ότου ο ελληνικός δημόσιος χώρος να μην τροφοδοτεί de facto διακρίσεις.

Η δημοκρατία διέρχεται κρίση που γίνεται ορατή και στη χώρα μας ως κρίση αντιπροσώπευσης, κρίση εμπιστοσύνης απέναντι στους θεσμούς κτλ. Η αποξένωση των πολιτών από το πολιτικό σύστημα είναι ένα πρόβλημα χωρίς εύκολη ή άμεση θεραπεία. Ο δημόσιος χώρος, όμως, ως το πεδίο της πλέον άμεσης επαφής όλων των πολιτών με όσους και όσες λαμβάνουν τις αποφάσεις για λογαριασμό τους, αποτελεί κλειδί για τη βελτίωση της δημοκρατίας. Μία έκδοση του Ιδρύματος Χάινριχ Μπελ γύρω από το συγκεκριμένο θέμα χαρακτηρίζει τον δημόσιο χώρο «το σαλόνι της κοινωνίας». Πόσο όμορφα αισθανόμαστε στο σαλόνι αυτό σήμερα; Τα πεδία παρέμβασης είναι πολλά και απαιτούν συντονισμό πολλών επιπέδων, συμπεριλαμβανομένης της ενεργοποίησης όλων μας για τη διεκδίκηση και τη φροντίδα του δημόσιου χώρου.

bio_

Ο **Μιχάλης Γουδής** γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Μετά τις σπουδές του στο Τμήμα Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ του Α.Π.Θ. εργάστηκε ως δημοσιογράφος σε περιοδικά, ιστοσελίδες και ως ραδιοφωνικός παραγωγός σε διάφορα ελληνικά και ευρωπαϊκά Μέσα.

Έζησε και εργάστηκε για 7 χρόνια στις Βρυξέλλες, αρχικά στο Γραφείο Τύπου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στη συνέχεια ως Υπεύθυνος Επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας για Στέγαση, Housing Europe.

Το πάγιο ενδιαφέρον του για τους τρόπους με τους οποίους μας διαμορφώνει το αστικό περιβάλλον τον οδήγησε ξανά στα φοιτητικά έδρανα, αυτή τη φορά για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ανθρωπογεωγραφία, την Ανάπτυξη και τον Σχεδιασμό του Χώρου. Από το καλοκαίρι του 2020, έχει αναλάβει τη διεύθυνση του ελληνικού γραφείου του γερμανικού πολιτικού ιδρύματος Χάινριχ Μπελ.

4+1
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΡΕΦΤΙΤΣΗ ('04)

Η σχολική κοινότητα ως πεδίο ανάκτησης του δημόσιου χώρου – ή μήπως όχι;

17 ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΕΣ
ΚΑΙ ΜΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΤΗΣ ΓΣΘ ΣΥΝΟΜΙΛΟΥΝ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΩΡΟ

Το ερώτημα, τι σημαίνει ο όρος δημόσιος χώρος, αναπόφευκτα όρισε την έναρξη της συζήτησης. Οι απαντήσεις λιτές, αλλά ξεκάθαρες: ένας χώρος προσβάσιμος σε όλους τους πολίτες μιας κοινότητας. Ένας χώρος, στον οποίο νιώθουμε ελεύθεροι/-ες να κινθούμε, χωρίς ωστόσο να ενοχλούμε τους γύρω μας.

Πόσο συχνά και με ποιον τρόπο χρησιμοποιείτε τον δημόσιο χώρο;
Οι απαντήσεις επήλθαν έπειτα από σύντομη σκέψη και ανταλλαγή βλεμμάτων:

Όταν βγαίνουμε με φίλους, όταν κάνουμε βόλτα, όταν πηγαίνουμε κάπου με τα πόδια ή στην καθημερινή διαδρομή από και προς το σχολείο. Η χρήση καθημερινή μεν, περιορισμένη ωστόσο, σε «διαδρομές» από σημείο Α προς σημείο Β.

Όταν τέθηκε το ερώτημα, πώς χρησιμοποιείτε τον δημόσιο χώρο μπροστά ή γύρω από το σχολείο, αρχικά έπρεπε να διευκρινίσουμε αν το πεζοδρόμιο είναι όντως δημόσιος χώρος ή ιδιωτικός. Πολλοί απάντησαν ότι είναι άκρως επικίνδυνος, λόγω του δρόμου. Άλλοι τον θεωρούν απλώς: ένα πέρασμα από έναν ιδιωτικό χώρο σε έναν επόμενο. Ο δημόσιος χώρος λειτουργεί ως καπνιστήριο, αποτελεί χώρο αναμονής για το αστικό, χώρο συνάντησης με φίλους.

Σε αυτό το σημείο δεν γίνεται να μην αναφερθεί ότι το πεζοδρόμιο αποτελεί έναν χώρο, όπου κάθε πρωί πριν το κουδούνι και κάθε μεσημέρι στο σχόλασμα ελάχιστοι οδηγοί διατηρούν την ευγένεια, την ψυχραιμία και τους καλούς τους τρόπους. Είναι ο

ΟΤΑΝ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ ΔΥΣΚΟΛΕΥΟΝΤΑΙ ΝΑ ΦΡΟΝΤΙΣΟΥΝ ΤΟΝ «ΔΙΚΟ ΤΟΥΣ» ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΩΡΟ, ΤΗΝ ΑΥΛΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ Ή ΤΙΣ ΑΙΘΟΥΣΕΣ, ΑΛΛΑ ΠΕΤΟΥΝ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ Ή ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ, ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΝΑ ΝΟΙΑΣΤΟΥΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΩΡΟ

χώρος, στον οποίο ξεδιπλώνεται δίχως αιδώ ο απόλυτος παρτακισμός, σε βαθμό κακουργήματος. Οδηγοί σταματούν κυριολεκτικά όπου θέλουν, όποτε θέλουν και αποχωρούν προς όποια κατεύθυνση θέλουν, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη ούτε άλλα οχήματα, αλλά ούτε και πεζούς. Ο ΚΟΚ, μια απλή συντομογραφία, είναι αδύνατο να αποκωδικοποιηθεί.

Οι προτάσεις για τη βελτίωση του χώρου μπροστά και γύρω από το σχολείο πολλές: Περισσότερη ασφάλεια, επαρκής φωτισμός, περισσότερος σεβασμός προς έμβια και άβια όντα. Καθαριότητα, πάγκοι, λουλούδια, τέχνη, οτιδήποτε μορφαίνει τον χώρο και προσφέρει χαρά!

Τα πράγματα ζόρισαν στο τελευταίο ερώτημα. Λειτουργεί η σχολική κοινότητα ως πεδίο ανάκτησης του δημόσιου χώρου;
Η σχολική κοινότητα λίγα μπορεί να κάνει, καθώς αποτελεί μικρογραφία της κοινωνίας συνολικά. Σημαντικό ρόλο παίζει το σπίτι και η στάση του ως προς τη χρήση του δημόσιου χώρου. Το σχολείο ακολουθεί, δεν πρωτοστατεί. Όταν οι μαθητές και οι μαθήτριες δυσκολεύονται να φροντίσουν τον «δικό τους» δημόσιο χώρο, την αυλή του σχολείου ή τις αίθουσες, αλλά πετούν σκουπίδια ή προκαλούν καταστροφές, πώς γίνεται να νοιαστούν για τον δημόσιο χώρο, ο οποίος είναι κάτι «μακρινό» και ενδεχομένως δεν τους αφορά;
Ένας ακόμη προβληματισμός των παιδιών ήταν το κατά πόσο λαμβάνονται υπόψη ιδέες ή επιθυμίες που προέρχονται από τη μαθητική κοινότητα. Τους θλίβει η σκέψη ότι ακόμη και αν κάποιος προτείνει να οργανώσει μια δράση για την ανάκτηση του δημόσιου χώρου, η πρόταση δεν θα εισακουστεί, παράγοντας αποτρεπτικός για κάθε πρωτοβουλία.
Ωστόσο τα παιδιά βλέπουν το σχολείο ως έναν χώρο ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Έναν χώρο που προάγει την επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων με σεβασμό και αξιοπρέπεια. Έναν χώρο που, αν μάθουμε να τον φροντίζουμε, θα μας μάθει να αναλαμβάνουμε ευθύνη και να δρούμε, να νιώθουμε ευγνωμοσύνη για όσα δημιουργούμε.

bio_

Με λένε Χριστίνα, σκέφτομαι γερμανικά, ονειρεύομαι ελληνικά και η ψυχή μου χορεύει. Μεγάλωσα στη Γερμανία και αποφοίτησα από τη ΓΣΘ το 2004.

Η αγάπη για τη γερμανική γλώσσα επηρεάζει καθοριστικά τις σπουδές μου: Γερμανική Φιλολογία και Μετάφραση στο ΑΠΘ. Ζώντας «ανάμεσα» σε δυο γλώσσες και δύο πολιτισμούς, και αναγνωρίζοντας ως πηγαία ανάγκη τη διδασκαλία και τη μετάδοση γνώσεων, η ΓΣΘ επανήλθε στη ζωή μου ως εργασιακός χώρος. Επέστρεψα...στην έδρα το 2011. Τα δυο μου παιδιά και οι μαθητές μου φροντίζουν να μη σβήνει ποτέ η φλόγα της δημιουργικότητας και η δίψα για μάθηση!

ΜΑΡΙΑ ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΙΔΟΥ ('05)

Δημόσιος χώρος: Ανάμεσα στο δημόσιο και ιδιωτικό συμφέρον

Ο δημόσιος χώρος αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής στην πόλη – είναι το σκηνικό της καθημερινότητας, τόπος συνεύρεσης, κοινωνικής αλληλεπίδρασης και δημοκρατικής έκφρασης. Στον πυκνό και πολύπλοκο ιστό μιας (wannabe) μπτρόπολης όπως η Θεσσαλονίκη, η σημασία του ξεπερνά την πολεοδομική διάσταση και αγγίζει τον πυρήνα της κοινωνικής συνοχής και της πολιτικής ευθύνης.

Η Νέα Παραλία αποτελεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα επιτυχημένης παρέμβασης: ένας χώρος που παραμένει ανοιχτός και προσβάσιμος, ενισχύοντας την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Στον αντίποδα, περιοχές στο κέντρο της πόλης συχνά υφίστανται πιέσεις από την υπερεκμετάλλευση, όπου η παρουσία τραπεζοκαθισμάτων περιορίζει την ελεύθερη χρήση του χώρου, λόγω ελλιπούς εποπτείας.

Η συνύπαρξη – ή/και η σύγκρουση; – δημόσιου και ιδιωτικού συμφέροντος στον αστικό χώρο είναι διαχρονικό ζήτημα. Το κράτος και η τοπική αυτοδιοίκηση οφείλουν να διασφαλίζουν την προσβασιμότητα, τη διατήρηση και τη βελτίωση αυτών των χώρων. Ταυτόχρονα, ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να συμβάλει δημιουργικά, μέσα από επενδύσεις, χορηγίες ή ήπιες εμπορικές δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι λειτουργεί εντός ενός σαφούς θεσμικού πλαισίου.

Το ιδιωτικό συμφέρον στον δημόσιο χώρο δεν είναι εξ ορισμού αρνητικό. Ο χαρακτήρας του

**Η ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ,
ΛΟΙΠΟΝ, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ
Η ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ ΤΗΣ
ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ,
ΑΛΛΑ Η ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ
ΜΕ ΟΡΟΥΣ ΠΟΥ
ΠΡΟΑΓΟΥΝ
ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΚΑΛΟ**

διαμορφώνεται από τη φύση της παρέμβασης, από το αν υπάρχει ανταποδοτικότητα προς την κοινωνία και από το κατά πόσον εξυπηρετεί ή ακυρώνει την έννοια του κοινόχρηστου. Γι' αυτό και η αξιολόγηση κάθε ιδιωτικής παρουσίας στον δημόσιο χώρο απαιτεί θεσμικά κριτήρια, διαφάνεια και στρατηγική αντίληψη.

Η ουσιαστική πρόκληση, λοιπόν, δεν είναι η απομάκρυνση της ιδιωτικής παρουσίας, αλλά η ρύθμισή της με όρους που προάγουν το κοινό καλό. Ο δημόσιος χώρος, άλλωστε, δεν είναι «στατικός» ούτε «ουδέτερος», είναι ένας ζωντανός οργανισμός που απαιτεί διαρκή φροντίδα, προσαρμογή στις αλλαγές της καθημερινότητας των κατοίκων και όραμα. Η ιδιωτική συμμετοχή μπορεί να αποδειχθεί πολύτιμη, αρκεί να υπηρετεί έναν συμπεριληπτικό, διαφανή και δημοκρατικό σχεδιασμό. Συνεπώς η διαχείριση του δημόσιου χώρου δεν είναι μόνο τεχνικό εγχείρημα. Είναι πολιτική πράξη, κοινωνικό διακύβευμα και κριτήριο για τη βιωσιμότητα μιας πόλης. Η επιτυχία της κρίνεται όχι μόνο από την αισθητική ή την οικονομική της απόδοση, αλλά κυρίως από το αν υπηρετεί τη λειτουργικότητα, την ισότιμη πρόσβαση και τη βελτίωση της καθημερινότητας για όλους τους πολίτες. Σε μια πόλη που επιδιώκει να είναι δημοκρατική και βιώσιμη, ο δημόσιος χώρος δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως «υπόλοιπο» μετά την ιδιωτική ανάπτυξη, αλλά ούτε και να αποκλείει την ιδιωτική συμμετοχή. Αντιθέτως, πρέπει να παραμένει ο κεντρικός άξονας του συλλογικού συμφέροντος – ένα πεδίο όπου δημόσιο και ιδιωτικό μπορούν να συνυπάρχουν, εφόσον υπάρχει θεσμική πρόνοια, διαφάνεια και σεβασμός στη δημοκρατική του ταυτότητα.

bio_

Η **Μαρία Σαρηγιαννίδου** είναι απόφοιτος του 2005, Δικηγόρος Παρ' Αρείω Πάγω, εγγεγραμμένη στον Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης από το 2012 και κάτοχος μεταπτυχιακών τίτλων από το Πανεπιστήμιο του Μονάχου (Διεθνές & Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο και το Α.Π.Θ. («Κτηματολόγιο: Νομικές, Τεχνικές και Περιβαλλοντικές Διαστάσεις»). Έχει διατελέσει Γενική Γραμματέας του Διεθνούς Οργανισμού «Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας» και ειδική σύμβουλος σε φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΑΣΤΕΡΙΟΥ

Δημοτική Σύμβουλος του Ε' Διαμερίσματος Θεσσαλονίκης

Δημόσιος Χώρος και Προσβασιμότητα για ΑΜΕΑ

Τα τελευταία χρόνια ο Δήμος Θεσσαλονίκης, ακολουθώντας τις υποχρεωτικές οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει αποκτήσει έναν σημαντικό αριθμό από ράμπες για την προσπέλαση των ατόμων με αναπηρία. Το πρόβλημα είναι ότι ένα μεγάλο πλήθος από αυτές, είτε είναι εντελώς ακατάλληλες για την χρήση τους από αμαξίδια είτε έχουν μικρά αλλά σημαντικά προβλήματα.

Χαρακτηριστικά προβλήματα είναι:

- Καταλήγουν στο οδόστρωμα με ένα μικρό σκαλοπατάκι
- Καταλήγουν σε φρεάτια
- Σε πεζοδρόμια που είναι στενά ή έχουν στην μέση τους δέντρα και κολώνες
- Είναι στα πλαϊνά τους τόσο απότομες, που ένα αμαξίδιο δεν μπορεί να ανέβει και μετά να στρίψει δεξιά ή αριστερά στο πεζοδρόμιο
- Είναι ομαλές ως προς την κατασκευή τους, αλλά από τις άλλες μεριές του τετραγώνου δεν υπάρχουν αντίστοιχα ράμπες για να κατέβει το αμαξίδιο. Μπορούμε να σκεφτούμε τι σημαίνει αυτό για κάποιον που κινεί με τα χέρια του το αμαξίδιο του ή κινείται με βακτηρίες.

Αυτό που συμβαίνει είναι ότι, ενώ ο Δήμος κάνει μια τεράστια δαπάνη για τις κατασκευές, το αποτέλεσμα στις περισσότερες περιπτώσεις δεν είναι αυτό που πρέπει. Η διεκπεραίωση των κατασκευών από τα συνεργεία δεν επιβλέπεται, οπότε η τελική κατασκευή δεν ανταποκρίνεται στα σχέδια των μηχανικών. Επιπλέον, πολλές φορές η ράμπα μπορεί να είναι ακριβώς όπως είναι σχεδιασμένη, αλλά η τοποθέτησή της να είναι σε λάθος σημείο και να μην εξυπηρετεί την προσπέλαση. Παραδείγματος χάριν, μια σωστά κατασκευασμένη ράμπα είναι άχρηστη για έναν χρήστη αμαξιδίου, όταν οδηγεί σε έναν τοίχο.

Πώς μπορεί όμως να γίνει μία σωστή και γενική επίβλεψη, τη στιγμή που κατασκευάζονται πολλές ράμπες ταυτόχρονα; Και πώς μπορεί να επιτευχθεί, από ένα έμπειρο κατά τα άλλα συνεργείο κατασκευών, η ακριβής εκτέλεση του σχεδίου;

Προτάσεις για την αποφυγή κακοτεχνιών κατά την κατασκευή

- Να υπάρχουν οι ανάλογες ρήτρες στα συμβόλαια ή στα συμφωνητικά του Δήμου με την κατασκευαστική εταιρεία.
- Πρόσκληση για εθελοντές επίβλεψης των κατασκευών. Υιοθέτηση ράμπας.

Θα πρέπει να προστεθεί ότι εκτός από τις ακατάλληλες ράμπες των πεζοδρομίων είναι και άλλα προβλήματα που οδηγούν στη δυσκολία των κινητικά αναπήρων μέσα στην πόλη:

- οι κακοτεχνίες στους δρόμους
- οι σπασμένες και ανισόπεδες πλάκες πεζοδρομίου
- τα πολύ μεγάλα κενά ανάμεσα στις πλάκες που λειτουργούν και ως λούκια υδρορροών
- τα άναρχα παρκαρισμένα μηχανάκια και αυτοκίνητα
- τα μεγάλα αντικείμενα και έπιπλα στη μεριά των πεζοδρομίων που βρίσκονται οι κάδοι των σκουπιδιών.

Εξαιτίας αυτών των «εμποδίων» οι χρήστες αμαξιδίων είναι αναγκασμένοι να κινούνται στα οδοστρώματα με τα αναμενόμενα προβλήματα και κινδύνους.

Θα πρέπει εδώ να σημειώσουμε ότι η δυσκολία των ΑΜΕΑ στην προσπέλαση της πόλης είναι και η βασική αιτία για την οποία προτιμούν να παραμένουν στα σπίτια τους.

Να σημειωθεί εδώ ότι οι αναπηρικές ράμπες δεν εξυπηρετούν μόνο τα ΑΜΕΑ. Εξυπηρετούν επίσης:

- Τους ηλικιωμένους
- Τις μπότες με μωρά σε καροτσάκια
- Τους προσωρινά τραυματισμένους
- Ταξιδιώτες με βαλίτσες
- Μικρούς μαθητές με τροχήλατες τσάντες
- Όσους χρησιμοποιούν καρότσια λαϊκής

Καταλήγουμε λοιπόν στο ότι ακόμα και μόνο τα ΑΜΕΑ να υπολογίσουμε ως αποκλειστικούς χρήστες, πρόκειται για το 15% του πληθυσμού. Μαζί με τους συγγενείς και τους βοηθούς τους, καθώς και με τις κατηγορίες που μόλις προαναφέρθηκαν, μιλάμε για ένα ποσοστό που ξεπερνάει κατά πολύ το 15% του πληθυσμού. Το πολιτικό κόστος είναι συνεπώς ανάλογο.

**ΚΑΤΑΛΗΓΟΥΜΕ
ΛΟΙΠΟΝ ΣΤΟ ΟΤΙ
ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΜΟΝΟ
ΤΑ ΑΜΕΑ ΝΑ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΟΥΜΕ ΩΣ
ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΥΣ
ΧΡΗΣΤΕΣ, ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ
ΓΙΑ ΤΟ 15% ΤΟΥ
ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ**

bio_

Αναστασία Αστερίου
Συνταξιούχος, Συγγραφέας παιδικών βιβλίων
Εκλεγμένη ΔΣ στο Ε' Διαμέρισμα

Γεννήθηκα στη Θεσσαλονίκη και σπούδασα στο Α.Π.Θ., Οικονομικά στη Ν.Ο.Ε. και θεατρολογία στη Σχολή Καλών Τεχνών. Εργάστηκα στον ιδιωτικό τομέα σε θέσεις διοικητικής υποστήριξης από όπου συνταξιοδοτήθηκα πρόωρα λόγω αναπηρίας. Είμαι ιδρυτικό μέλος μιας ομάδας κουκλοθέατρου από το 2007 και συγγραφέας παιδικών βιβλίων. Στις διοικητικές εκλογές του 2023 εκλέχθηκα Δημοτική Σύμβουλος στο Ε' Διαμέρισμα με την παράταξη "Θεσσαλονίκη Για Όλους". Από αυτήν τη θέση διεκδικώ έναν πιο ανθρώπινο, δημόσιο χώρο φιλικό προς τα άτομα με αναπηρία.

ΣΑΣΑ ΛΑΔΑ

Αρχιτεκτόνισσα, Ομότιμη Καθηγήτρια ΑΠΘ

Δημόσιος Χώρος και Έμφυλη Διάσταση

Η πόλη ήταν και είναι πάντα τόπος συνάντησης διαφορετικών ταυτοτήτων. Έχει όμως ποικίλους τρόπους και μέσα, για να «κρύβει» ή να «απωθεί» στο περιθώριο τις ετερότητες, το διαφορετικό, ότι ξεφεύγει δηλαδή από τη νόρμα των κυρίαρχων εμπειριών και ομάδων, όπως αυτές ορίζονται στη βάση ποικίλων κοινωνικών χαρακτηρισμών.

Μια από αυτές τις μορφές κατασκευής και ταξινόμησης του «άλλου» ή της ετερότητας είναι αυτή που συγκροτείται στη βάση του φύλου και σε σχέση με τον χώρο της πόλης, και κυρίως με τον δημόσιο χώρο, μια και ο «δημόσιος» τόπος της πόλης είναι «εξ ορισμού» ο τόπος όπου η πόλη καθρεφτίζει και καθρεφτίζεται, το πρόσωπο, αλλά και μερικές φορές τα πρόσωπά της, όπως οι πορείες γυναικών, τα gay parade, κτλ.

Στον δημόσιο χώρο αντανakλώνται οι δυναμικές της κοινωνίας, η ανισότητα, οι διακρίσεις, οι αποκλεισμοί, οι διεκδικήσεις, οι συγκρούσεις. Ας κάνουμε μια δοκιμή παρατήρησης σε έναν οποιονδήποτε δημόσιο χώρο που βρίσκεται δίπλα

μας. Είναι πολύ πιθανό να αντιληφθούμε ότι παράμετροι όπως η κοινωνική τάξη, η φυλή, το φύλο, η σεξουαλικότητα, η ηλικία, η σωματική ικανότητα ή η αναπηρία καθορίζουν ουσιαστικά το ποιες, ποιοι και ποια εμφανίζονται στον δημόσιο χώρο και τι μπορούν να κάνουν εκεί. Παράλληλα, μπορούμε να αντιληφθούμε ότι στον δημόσιο αυτό χώρο έχουν ήδη περιοριστεί ή και αποκλειστεί με άμεσους ή έμμεσους τρόπους οι δυνατότητες πρόσβασης και κοινωνικής ορατότητας για διάφορες ομάδες, όπως γυναίκες, άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένες/ους, κουήρ άτομα, μετανάστ(ρι)ες, ρομά, ευάλωτες και ευπαθείς κοινωνικά ομάδες κ.λπ.

Με αφορμή την ένταξη της έμφυλης ισότητας στους στόχους «Βιώσιμης Ανάπτυξης των Πόλεων» των Ηνωμένων Εθνών, μια σειρά εκθέσεων και οδηγιών υποστηρίζουν την εύρεση στρατηγικών σε διάφορους τομείς, που θα οδηγήσουν σταδιακά στην «Υλοποίηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της έμφυλης ισότητας και της ενδυνάμωσης για όλες τις γυναίκες και τα κορίτσια» (UN Women 2016). Στη συγκυρία αυτή η πόλη και ο δημόσιος χώρος αναδεικνύονται ως τόποι χειραφέτησης των γυναικών μέσα από τις ευκαιρίες που προσφέρουν για εργασία, εκπαίδευση και δικτύωση.

Στον αντίποδα των ευκαιριών της πόλης βρίσκεται ο αστικός χώρος, ο οποίος παραμένει ένας τόπος που έχει σχεδιαστεί μέσα από ανδροκεντρικά πρότυπα, από άνδρες για άνδρες, περιορίζοντας έτσι σημαντικά την πρόσβαση των γυναικών στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Ο σχεδιασμός αυτός υιοθετεί και αναπαράγει την ταύτιση των ανδρών με την αμειβόμενη εργασία, δηλαδή την παραγωγή, η οποία λαμβάνει χώρα σε μεγάλο βαθμό στον δημόσιο χώρο, ενώ αντίθετα συνδέει τις γυναίκες με τη μη αμειβόμενη εργασία φροντίδας που πραγματοποιείται στον χώρο του σπιτιού, στον ιδιωτικό χώρο.

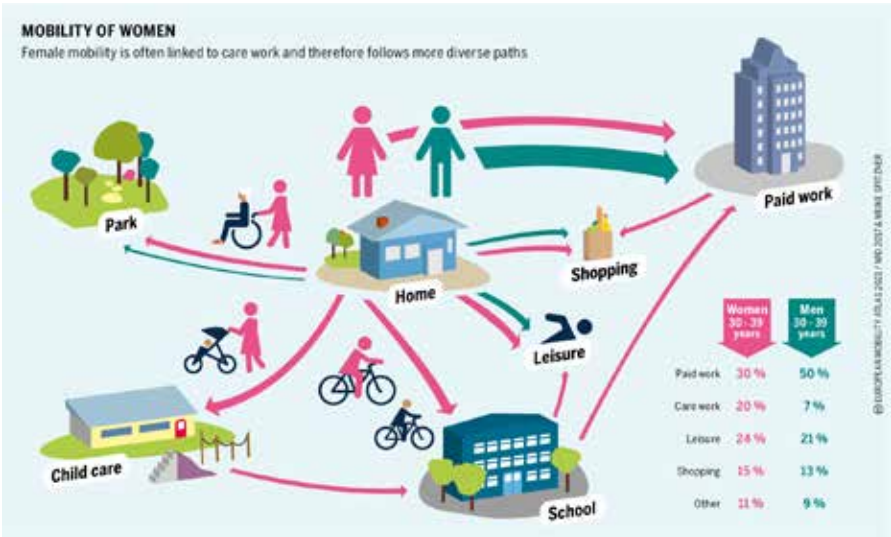
Σήμερα υπάρχει ένας πλούτος ερευνών που έχουν αναδείξει τη σημασία του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της διακυβέρνησης των πόλεων με επίκεντρο την ισότητα, την συμπερίληψη και την ανοιχτότητα. Στο πλαίσιο αυτό μια σειρά εναλλακτικών σχεδίων και προτάσεων οραματίζονται την πόλη της έμφυλης ισότητας που θα μεταμορφώσει και θα κάνει πιο δημοκρατικό τον δημόσιο χώρο. Η πόλη κατοικείται και έχει φύλο και για να μπορέσει να μεταμορφωθεί είναι πολύ σημαντικό να κατανοήσουμε τις έμφυλες πτυχές της και τους παράγοντες που την επηρεάζουν.

ΣΗΜΕΡΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΝΑΣ ΠΛΟΥΤΟΣ ΕΡΕΥΝΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΑΝΑΔΕΙΞΕΙ ΤΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΜΕ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ, ΤΗΝ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΟΙΧΤΟΤΗΤΑ

bio_

Σάσα (Αναστασία) Λαδά
Αρχιτεκτόνισσα, Καθηγήτρια Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΑΠΘ. Σήμερα, είναι ομότιμη καθηγήτρια. Το αρχιτεκτονικό της έργο – θεωρητικό και εφαρμοσμένο – έχει συγκροτηθεί γύρω από τα ζητήματα που αφορούν στον σχεδιασμό των δημόσιων κτιρίων και χώρων, έχει διακριθεί σε αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς και έχει δημοσιοποιηθεί σε αρχιτεκτονικές εκθέσεις και εκδόσεις. Έχει δημοσιεύσει και επιμεληθεί βιβλία και μεγάλο αριθμό άρθρων σε επιστημονικά περιοδικά, σε θέματα που διερευνούν τις έννοιες του κατοικείν, του φύλου, της σεξουαλικότητας, του αστικού χώρου και της αποκατάστασης μνημείων και συνόλων.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ Α. ΧΑΤΖΗΝΑΚΟΣ

Διευθυντής Περιβαλλοντικής Οργάνωσης ΜΑΜΑΓΑΙΑ

Δημόσιος Χώρος και Συμμετοχικός Σχεδιασμός

Συμμετοχικός Σχεδιασμός στη Θεσσαλονίκη: Μαθήματα από τη Γερμανία και η Ευκαιρία της ΔΕΘ

Ο συμμετοχικός σχεδιασμός αποτελεί βασικό εργαλείο για τη διαμόρφωση βιώσιμων και ανθεκτικών πόλεων. Στη Θεσσαλονίκη, οι συζητήσεις για τη διαχείριση του δημόσιου χώρου, την αστική ανάπτυξη και τις μεγάλες παρεμβάσεις παραμένουν κατακερματισμένες μεταξύ διαφορετικών φορέων, με αποτέλεσμα την έλλειψη συνοχής και την αδυναμία εφαρμογής ενός μακροπρόθεσμου οράματος για την πόλη. Αντίθετα, στη Γερμανία, το μοντέλο της ομοσπονδιακής και σε αρκετές περιπτώσεις, μητροπολιτικής διαχείρισης επιτρέπει τον πιο αποτελεσματικό και δημοκρατικό σχεδιασμό, ενσωματώνοντας τη συμμετοχή των πολιτών και των τοπικών φορέων σε κάθε στάδιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

Η εμπειρία της Γερμανίας: Συνολική προσέγγιση στη μητροπολιτική διακυβέρνηση

Στη Γερμανία, πολλές μητροπολιτικές περιοχές διαθέτουν θεσμοθετημένα όργανα που συντονίζουν ζητήματα πολεοδομίας, συγκοινωνιών και περιβαλλοντικής πολιτικής σε υπερτοπικό επίπεδο. Αυτό σημαίνει ότι αστικές και περιφερειακές περιοχές αντιμετωπίζονται ως ενιαία συστήματα και όχι ως απομονωμένες διοικητικές μονάδες. Η προσέγγιση αυτή διευκολύνει τη χάραξη πολιτικών που προωθούν τη βιωσιμότητα, όπως η ανάπτυξη δικτύων δημόσιας συγκοινωνίας και πράσινων ζωνών που συνδέουν ολόκληρη την αστική περιοχή.

Στη Θεσσαλονίκη, η έλλειψη ενός αντίστοιχου μητροπολιτικού μηχανισμού συχνά οδηγεί σε αποσπασματικές αποφάσεις, οι οποίες δεν λαμβάνουν υπόψη τη δυναμική της ευρύτερης περιοχής. Το γεγονός ότι ο σχεδιασμός περιορίζεται σε επίπεδο δήμων εμποδίζει την εφαρμογή συνολικών λύσεων, όπως η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος μέσω απαραίτητων πρωτοκόλλων και η διαμόρφωση χρήσεων γης σε επίπεδο πολεοδομικού συγκροτήματος.

Η ΔΕΘ ως ευκαιρία για συμμετοχικό σχεδιασμό

Μια πρόσφατη εξέλιξη που μπορεί να αποτελέσει θετικό παράδειγμα

διαβούλευσης και συμμετοχικού σχεδιασμού είναι το υπό διαμόρφωση σχέδιο δημοψηφίσματος για την ανάπλαση της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης (παραμονή χρήσης/ μετεγκατάσταση και δημιουργία μητροπολιτικού πάρκου). Το γεγονός ότι οι πολίτες πρόκειται να κληθούν ώστε να εκφράσουν τη γνώμη τους για ένα τόσο κρίσιμο ζήτημα που θα καθορίσει την πορεία της πόλης για τα επόμενα τουλάχιστον 100 χρόνια, αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς τη διαμόρφωση μιας πιο δημοκρατικής κουλτούρας στον Αστικό Σχεδιασμό.

Η αναμόρφωση του χώρου της ΔΕΘ δεν αφορά μόνο το κέντρο της πόλης, αλλά επηρεάζει ολόκληρη τη μητροπολιτική περιοχή, καθώς σχετίζεται με την ανάπτυξη υποδομών υψηλού πρασίνου, την οικονομία και την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Αν η διαδικασία σχεδιαστεί σωστά, μπορεί να αποτελέσει ένα πρότυπο για το πώς μπορούμε να σκεφτούμε τη Θεσσαλονίκη ως ένα ενιαίο οικοσύστημα και όχι ως ένα σύνολο απομονωμένων περιοχών με αντικρουόμενα συμφέροντα.

Η ανάγκη για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση

Ο σχεδιασμός μιας βιώσιμης Θεσσαλονίκης απαιτεί μια θεώρηση που να λαμβάνει υπόψη τη λειτουργία του συνόλου της μητροπολιτικής περιοχής ως ενός ενιαίου οικοσυστήματος. Η πόλη δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται αποκομμένα από το θαλάσσιο μέτωπο, τις περιφερειακές περιοχές και τους φυσικούς της πόρους. Η διαμόρφωση μιας στρατηγικής που θα εκκινεί από παρεμβάσεις στη μικροκλίμακα της Γειτονίας και θα συνδέονται με τη Μητροπολιτική Διαχείριση, μέσω της συμμετοχής των πολιτών, των τοπικών φορέων και των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, είναι απαραίτητη για τη χάραξη πολιτικών που θα είναι ανθεκτικές στις περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις του μέλλοντος.

Το δημοψήφισμα για τη ΔΕΘ είναι ένα πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση. Ωστόσο, η συμμετοχή των πολιτών δεν πρέπει να περιοριστεί σε αποσπασματικές πρωτοβουλίες. Χρειάζεται ένα σταθερό πλαίσιο ενεργούς διαβούλευσης, στο οποίο οι κάτοικοι θα μπορούν να συνδιαμορφώνουν την πόλη τους και να διασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας, της οικονομίας και του περιβάλλοντος.

Η Θεσσαλονίκη μπορεί να μάθει από τις διεθνείς πρακτικές και να δημιουργήσει το δικό της μοντέλο συμμετοχικού σχεδιασμού. Το ζητούμενο δεν είναι απλώς να αντιγράψουμε το γερμανικό μοντέλο, αλλά να διαμορφώσουμε ένα πλαίσιο που θα ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες συνθήκες και προκλήσεις της πόλης μας.

bio_

Ο Περικλής Α. Χατζηνάκος γεννήθηκε το 1992 στη Θεσσαλονίκη. Μεγάλωσε και εκπαιδεύτηκε στην αγροοικολογική φάρμα του Δημήτρη Λίτσα και της Βεατρίκης Βίντερσταϊν που βρίσκεται στη Θέρμη Θεσσαλονίκης. Με σπουδές στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Πολιτισμική Τεχνολογία και Επικοινωνία (BA) και μεταπτυχιακό τίτλο “Ανθρωπογεωγραφία, Σχεδιασμός και Ανάπτυξη” (MSc), είναι υπότροφος του προγράμματος START - Create Cultural Program και συμμετέχει ως επισκέπτης ομιλητής σε προγράμματα του Πανεπιστημίου της Βιέννης.

Τα τελευταία χρόνια έχει ολοκληρώσει επιτυχώς δεκάδες ευρωπαϊκά, εθνικά και τοπικά έργα που στοχεύουν στη βιώσιμη αστική ανάπτυξη. Σήμερα διευθύνει την Περιβαλλοντική Οργάνωση «ΜΑΜΑΓΑΙΑ» και παράλληλα υπηρετεί στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας από τη θέση του Υπεύθυνου του Γραφείου Περιβαλλοντικής Διαχείρισης. Στο παρελθόν έχει εργαστεί ως διαχειριστής πολιτιστικών προγραμμάτων στην Ελλάδα και τη Γερμανία, ως υπεύθυνος των παραγωγών studio στον όμιλο του CNN, στην Αθήνα.

Συμμετείχε ως μέλος στην ομάδα έργου για την υποψηφιότητα της Θεσσαλονίκης στην Ευρωπαϊκή Αποστολή για τις 100 κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις. Είναι ενεργός σε αστικά κινήματα της Θεσσαλονίκης, κοινωνικού και περιβαλλοντικού χαρακτήρα, όπως η Πρωτοβουλία Γειτονίας της Αλεξάνδρου Σβώλου και η καμπάνια “Υπερασπίσου το Νερό”.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ ('78)

Πρόεδρος του ΔΟΑΤΑΠ

Είμαστε οι πιο γρήγοροι της Ευρώπης!

Πάνω από πέντε χρόνια βρίσκεται στο τιμόνι του ΔΟΑΤΑΠ ο Ορέστης Καλογήρου ('78) Ο Καθηγητής του Τμήματος Φυσικής του ΑΠΘ, που διετέλεσε παλιότερα και πρόεδρος του ΣΑΓΕΣ, ανέλαβε τα νήια του διαδόχου οργανισμού του ΔΙΚΑΤΣΑ λίγες ημέρες πριν το πρώτο lockdown! Τότε μια αίτηση για αναγνώριση πτυχίου στο εξωτερικό «έμενε για έξι μήνες στην ουρά μέχρι να γίνει το πρώτο από εννέα στάδια. Από την 1η Νοεμβρίου 2022 και εντεύθεν όλες οι αιτήσεις έχουν προσδόκιμο χρόνο ολοκλήρωσης 1 έως 8 εβδομάδες. Στην πράξη πάνω από το 80% των αιτήσεων ολοκληρώνονται σε 2-3 εβδομάδες. Είμαστε δηλαδή οι πιο γρήγοροι στην Ευρώπη, όπως έλεγε και μια παλιά διαφήμιση...

Ορέστη, ποιος είναι ο σκοπός του ΔΟΑΤΑΠ;

Ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. είναι ο επίσημος φορέας της Ελληνικής Δημοκρατίας για την ακαδημαϊκή αναγνώριση τίτλων που απονέμονται από εκπαιδευτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης της αλλοδαπής και για την έγκυρη πληροφόρηση για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και τους τίτλους σπουδών στην Ελλάδα και το εξωτερικό. «ΔΟΑΤΑΠ» υπάρχουν σε όλη την Ευρώπη, αλλά και σε πολλές χώρες άλλων ηπείρων. Διεθνώς οι οργανισμοί ακαδημαϊκής αναγνώρισης είναι γνωστοί ως ENIC-NARIC. Στη Γερμανία λόγω του ομοσπονδιακού συστήματος το ENIC-NARIC ονομάζεται Zentralstelle für Ausländisches Bildungswesen im Sekretariat der Ständigen Konferenz der Kultusminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland. Με πολύ περισσότερες λέξεις, ως συνήθως, στα γερμανικά!

Συμπλήρωσες ήδη πέντε χρόνια στο τιμόνι του Οργανισμού. Πως ήταν όταν ξεκίνησες;

Ήταν δύσκολα. Πρώτα από όλα, διορίστηκα στις 14 Φεβρουαρίου 2020 και 12 Μαρτίου έγινε το lockdown. Πέρασα 3-4 μήνες εγκλωβισμένος στην Αθήνα, χωρίς να μπορώ να επιστρέψω τα Σαββατοκύριακα στο σπίτι μου! Χωρίς μεγάλη διοικητική εμπειρία, ομολογώ, αλλά αποφασισμένος να εργαστώ σκληρά και να μάθω. Γνώριζα δε ότι αναλάμβανα την διοίκηση ενός δημόσιου φορέα που είχε πολύ κακό όνομα στην κοινωνία, ως συνώνυμο μεγάλων καθυστερήσεων και μεγάλων ελλείψεων στην εξυπηρέτηση των πολιτών. Διαπίστωσα γρήγορα ότι, παρ' όλο που το προσωπικό εργαζόταν σκληρά, το αποτέλεσμα ήταν οι τεράστιες καθυστερήσεις στην αναγνώριση των αλλοδαπών τίτλων και η τεράστια δυσκολία τηλεφωνικής επικοινωνίας των ενδιαφερομένων με τον οργανισμό για θέματα ενημέρωσης. Δεν άργησα να καταλάβω ότι για δεκαετίες υπήρχε ένα στρεβλό νομοθετικό πλαίσιο και πως αυτό ήταν η κύρια πηγή της κακοδαιμονίας. Βαρύ διοικητικό σχήμα με ένα ΔΣ από 22 μέλη, πολύπλοκη γραφειοκρατία αναγνώρισης, επιβαλλόμενη από το νομοθετικό πλαίσιο, αλλά, κυρίως, απουσία οράματος. Το θεσμικό πλαίσιο ήταν ελληνοκεντρικό και αυτοαναφορικό, δεν παρακολουθούσε τις διεθνείς και κυρίως τις ευρωπαϊκές εξελίξεις στον τομέα της ακαδημαϊκής αναγνώρισης. Για να είμαι δίκαιος με τους προκατόχους μου, πρέπει να πω ότι ήμουν ο πρώτος Πρόεδρος του ΔΟΑΤΑΠ, για τον οποίο ίσχυε το καθεστώς πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και της αναστολής καθηκόντων από το πανεπιστήμιο, και αυτό έχει σημασία. Έθεσα από την πρώτη στιγμή δύο στόχους, την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη μείωση των καθυστερήσεων εντός του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου και την προσπάθεια να πείσω την πολιτική ηγεσία για την ανάγκη μεταρρύθμισής του. Είμαι ικανοποιημένος γιατί και οι δύο στόχοι ευοδώθηκαν.

Πόσες αιτήσεις αναγνώρισης πτυχίων διεκπεραιώνετε τότε; Πώς είναι τα νούμερα και η ταχύτητα σήμερα;

Τον Φεβρουάριο 2020, μια αίτηση έμενε για έξι μήνες στην ουρά μέχρι να γίνει το πρώτο από εννέα στάδια, ο προέλεγχος πληρότητας του φακέλου. Συνολικά ο χρόνος ολοκλήρωσης μιας αίτησης έφτανε τα ένα με δύο χρόνια, σε κάποιες περιπτώσεις περισσότερο από αυτό. Ο μέσος όρος του ετήσιου αριθμού πράξεων αναγνώρισης για την δεκαετία 2020-2029 ήταν 5.340. Στους πρώτους 12 μήνες της θητείας μου είχαν εκδοθεί 7.561 πράξεις. Μέχρι το καλοκαίρι του 2020 ο χρόνος παραμονής στην ουρά για τον προέλεγχο από έξι μήνες έπεσε κάτω από τις 40 ημέρες (σήμερα είναι 2-3 μέρες) και ο χρόνος ολοκλήρωσης

των αιτήσεων κάτω από τους οκτώ μήνες. Αυτό επιτεύχθηκε με την αύξηση της παραγωγικότητας εντός, όμως, του στρεβλού νομοθετικού πλαισίου. Μόνον όταν έγινε η μεταρρύθμιση με τον ν. 4957/21.07.2022, άλλαξε ριζικά το τοπίο. Από την 1η Νοεμβρίου 2022 και εντεύθεν όλες οι αιτήσεις που κατατίθενται έχουν προσδόκιμο χρόνο ολοκλήρωσης 1 – 8 εβδομάδες, εκτός από εκείνες που παρουσιάζουν ελλείψεις ή ιδιαίτερες επιπλοκές, οι οποίες είναι λιγότερο από 5%. Στην πράξη, πάνω από το 80% των αιτήσεων ολοκληρώνονται σε 2-3 εβδομάδες. Όπως έλεγε μια παλιά διαφήμιση, είμαστε οι πιο γρήγοροι της Ευρώπης! Πάντως, ο γερμανικός «ΔΟΑΤΑΠ» κάνει περισσότερο χρόνο! Το 2024 εκδόθηκαν 7.527 πράξεις. Συνολικά, στα πέντε χρόνια της θητείας μου έχω υπογράψει πάνω από 50.000 πράξεις αναγνώρισης.

Πώς έγινε αυτό το θαύμα και τι ρόλο έπαιξε η γερμανική σου παιδεία σε αυτό;

Όπως ανέφερα ήδη, αυτό έγινε αρχικά με μια πιο σφικτή οργάνωση των διαδικασιών, με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας μέσα στο πλαίσιο του τότε ισχύοντος νόμου, μια διαδικασία επίπονη, η οποία, όμως είχε και πεπερασμένα αποτελέσματα. Μπορεί ο χρόνος αναγνώρισης μιας πράξης να κατέβηκε από τους 18 στους 8 μήνες, αλλά δεν είναι και να περπατούσες, όταν ένας νέος επιστήμονας περιμένει οκτώ μήνες για να συνεχίσει τη ζωή του στην Ελλάδα! Όλα άλλαξαν όταν έγινε η μεταρρύθμιση. Αυτό που συνέβη ήταν ότι η ακαδημαϊκή αναγνώριση προσαρμόστηκε στα διεθνή και ιδιαίτερα στα ευρωπαϊκά δεδομένα, από ελληνοκεντρική έγινε ευρωκεντρική. Το πρώτο που κερδήθηκε ήταν η αποκατάσταση της αξιοπρέπειας των νέων επιστημόνων που σπούδασαν στο εξωτερικό. Ο νέος νόμος δεν τους αντιμετωπίζει με καχυποψία, ως παιδιά ενός κατώτερου Θεού, και δεν τους βάζει τεχνητά εμπόδια. Παράλληλα, διατηρήθηκε η απαραίτητη αυστηρότητα χωρίς να γίνουν εκπώσεις.

Η γερμανική μου παιδεία μου έδωσε μερικά βασικά χαρακτηριστικά, τα οποία έπαιξαν και αυτά τον ρόλο τους. Η αίσθηση του καθήκοντος, η οργάνωση, μια λελογισμένη απόσταση από το προσωπικό. Από την πρώτη μέρα καθιέρωσα τη γενικευμένη χρήση του πληθυντικού, τόσο από εμένα όσο και από το προσωπικό, όταν αναφέρονται στους συναδέλφους τους στα υπηρεσιακά πλαίσια. Όχι, φυσικά, όταν μιλούν φιλικά μεταξύ τους. Στην αρχή τους ξένισε ύστερα το συνήθισαν. Ένα ακόμη στοιχείο που κερδήθηκε ήταν η πλήρης εξάλειψη του ρουσφετιού, η καθιέρωση της απόλυτης ισονομίας μεταξύ των

Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΜΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΟΥ ΕΔΩΣΕ ΜΕΡΙΚΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ, ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΠΑΙΞΑΝ ΚΑΙ ΑΥΤΑ ΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΟΥΣ. Η ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΗΚΟΝΤΟΣ, Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΜΙΑ ΛΕΛΟΓΙΣΜΕΝΗ ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

αιτούντων. Κι εδώ με εντυπωσίασε το ότι, αν κάποιος είναι ξεκάθαρος στο θέμα αυτό, πολιτικοί, μητροπολίτες, δημοσιογράφοι, στρατιωτικοί, συνάδελφοι, φίλοι, συγγενείς, μετά από 2-3 απόπειρες παύουν πλέον να σου το ζητάνε.

Πώς γίνεται η ενημέρωση των ενδιαφερομένων;

Η ενημέρωση πολιτών και φορέων γίνεται και με παραδοσιακά και με πιο σύγχρονα μέσα. Καθημερινά δια ζώσης 9-11 και τηλεφωνικά 11-14, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, με την ιστοσελίδα μας www.doatap.gr, με δελτία τύπου, με το εξαμηνιαίο ηλεκτρονικό newsletter που εγκαينάσαμε πριν από ένα χρόνο και τώρα ετοιμάζουμε το τρίτο τεύχος, με λογαριασμό στα κοινωνικά δίκτυα (facebook, linkedin και X), ενώ πρόσφατα αρχίσαμε να εκπαιδεύουμε και ένα chatbot, για να μπορεί να δίνει πληροφορίες μέσω της ιστοσελίδας μας απαντώντας σε ερωτήσεις. Ειδικά για τις γραμματείες των ΑΕΙ οργανώσαμε τον Απρίλιο 2024 ένα ενημερωτικό webinar με συμμετοχή 600 στελεχών από όλη την Ελλάδα. Τον Σεπτέμβριο 2023 εγκαινάσαμε έναν νέο τρόπο τηλεφωνικής επικοινωνίας. Τα αποτελέσματα ήταν πολύ καλά. Ενδεικτικά, το 2024 απαντήθηκαν περίπου 30.000 τηλεφωνικές κλήσεις, ενώ ο χρόνος αναμονής των πολιτών στην τηλεφωνική γραμμή παρέμεινε για όλο το έτος περίπου οκτώ δευτερόλεπτα. Η εποχή όπου ο πολίτης περίμενε στο ακουστικό του για 3-4 ώρες μέχρι να πιάσει γραμμή, είναι οριστικά παρελθόν. Το 2024 η Διεύθυνση Ενημέρωσης απάντησε σε 7.535 ηλεκτρονικά μηνύματα πολιτών και φορέων.

Ποια βήματα έχει κάνει ο ΔΟΑΤΑΠ στην ψηφιακή διακυβέρνηση και τι περιλαμβάνουν τα σχέδια για το μέλλον;

Από το 2019 η υποβολή μιας αίτησης και η επεξεργασία της σε όλα τα στάδια γίνεται μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας eDoatap. Επίσης, από την ίδια περίοδο λειτουργεί Σύστημα Ηλεκτρονικής Διακίνησης Εγγράφων και ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, στο οποίο πρωτοκολλώνται πάνω από 30.000 έγγραφα ετησίως. Το 2021 με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ ξεκίνησε η ψηφιοποίηση 240.000 φακέλων, το σύνολο των έγχαρτων από το 1990 μέχρι το 2019 που καταργήθηκαν (6.000.000 σελίδες). Τον Ιούνιο 2024 τέθηκε σε παραγωγική λειτουργία και παραδόθηκε στο κοινό η διαλειτουργικότητα του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. με την πλατφόρμα ptychia.gov.gr. Συνολικά, με την αξιοποίηση και των 45.000 ηλεκτρονικών φακέλων της πλατφόρμας eDoatap, ανερτήθηκαν 180.000 ολοκληρωμένες πράξεις αναγνώρισης του ΔΙΚΑΤΣΑ/Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. που διατρέχουν την περίοδο των τελευταίων 35 ετών. Μέχρι τον επόμενο Ιούνιο, θα ρίξουμε ακόμη 25.000 ολοκληρωμένες πράξεις στο σύστημα, οπότε θα βρίσκεται εκεί το σύνολο των τελικών πράξεων αναγνώρισης από το 1990 μέχρι σήμερα (χωρίς τις απορριπτικές). Τώρα τρέχουμε την ψηφιοποίηση των φακέλων της πρώτης περιόδου του ΔΙΚΑΤΣΑ (1979-1989) με ίδιους πόρους και μέσα. Είναι πολλά ακόμη που κάνουμε στην ψηφιακή διακυβέρνηση, αλλά δεν θέλω να κουράσω με λεπτομέρειες. Για το μέλλον σχεδιάζουμε, φυσικά, την ανάπτυξη εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης για να διευκολυνθεί η διαδικασία αναγνώρισης τίτλων.

Μάγεψε η νέα γενιά του ΣΑΓΕΣ

*‘Ό,τι επιστρέφει από τη λήθη /
επιστρέφει για να βρει φωνή*

Louise Glück

Τι σημαίνει να επιστρέφεις; Τι σημαίνει να επιστρέφεις στο πριν, στις προηγούμενες εκδοχές σου; Να τις θυμάσαι; Να τις φροντίζεις και να τους προσφέρεις ανακούφιση, δύναμη; Μια διαβεβαίωση ότι οι δρόμοι που πρέπει θα διανυθούν, ότι οι λέξεις και οι ήχοι θα βρεθούν; Αν όχι; Πώς να επιστρέψουμε και πώς να φύγουμε πάλι; Και πώς τα μοιραζόμαστε όλα αυτά;

Τέτοια ερωτήματα και άλλα μας απασχόλησαν στις συναντήσεις μας. Γεφυρώνοντας τα χρόνια και την απόσταση, επιχειρήσαμε να γνωριστούμε, στις παρούσες και τις περασμένες εκδοχές μας, και να φτιάξουμε κάτι που να έχει ένα κομμάτι από όλες μας; όσα δεν εκφράστηκαν στην ώρα τους, λίγη χαρά, κάποιο παράπονο, πράγματα που βρεθήκαμε να μοιραζόμαστε κι ας μην το ξέραμε. Προέκυψε μια σπονδυλωτή συναυλία/παράσταση όπου μπλέξαμε άφοβα όσα τραγούδια, λόγια, κείμενα και εικόνες μας ήρθαν και μελετήσαμε τι μας οδήγησε εκεί.

Στις 15 Μαρτίου 2025 πέντε υπέροχα κορίτσια-μουσικοί, πέντε απόφοιτες του Γερμανικού επέστρεψαν στη Θεσσαλονίκη, στο παλιό τους σχολείο, για να τραγουδήσουν με τον δικό τους μοναδικό τρόπο από Θάνο Μικρούτσικο, Λάκη Παπαδόπουλο, Βασίλη Τσιτσάνη και Μίκη Θεοδωράκη μέχρι ελληνικά παραδοσιακά, τραγούδια από τη Νότια Ιταλία, αλλά και δικές τους συνθέσεις. Το ΣΑΓΕΣ ευχαριστεί θερμά τη Δανάη Μωραϊτή (2005), την Κατερίνα Αντωνοπούλου-Βήδενμπίερ (2010), την Ελένη Αντωνίου (2016), την Ιφιγένεια Παπούλη (2017) και την τελειόφοιτη Ρεβέκκα-Δανάη Καρατσόρη. Για το ταλέντο, την αφοσίωση, τον επαγγελματισμό, αλλά και την αγάπη τους για τη μουσική.

Αναζητώντας τον δημόσιο χώρο... στο Κόδρα

Περιπατητική ξενάγηση-γνωριμία
με το πρώην Στρατόπεδο Κόδρα από τον Σύλλογο
Αποφοίτων Γερμανικής Σχολής Θεσσαλονίκης

Κάποτε στρατόπεδο, σήμερα μία έκταση σε μετάβαση, στο μέλλον ένας μητροπολιτικός πράσινος χώρος στην ανατολική πλευρά της πόλης; Το πρώην στρατόπεδο Κόδρα αποτελεί χαρακτηριστική περίπτωση διεκδίκησης ενός «νέου» δημόσιου χώρου κοινής ωφέλειας που να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις που θέτει σε μία πόλη σαν τη Θεσσαλονίκη η κλιματική κρίση. Σε έναν πυκνοδομημένο ιστό κάθε αστικό κενό όπως ένα πρώην στρατόπεδο μπορεί να αποτελέσει μία σπάνια ευκαιρία. Και μάλιστα όχι μόνο για τη γειτονιά ή τον δήμο Καλαμαριάς, αλλά και σε μητροπολιτική κλίμακα.

Ο Σύλλογος Αποφοίτων Γερμανικής Σχολής Θεσσαλονίκης (ΣΑΓΕΣ) σε συνεργασία με τον Δήμο Καλαμαριάς και με την υποστήριξη του Ιδρύματος Χάινριχ Μπελ - Γραφείο Θεσσαλονίκης διοργανώνουν **την πρώτη Κυριακή του καλοκαιριού** μία ξενάγηση-γνωριμία με το στρατόπεδο Κόδρα, με τις φυσικές ομορφιές, το σύνθετο ιδιοκτησιακό καθεστώς του αλλά και τις σημαντικές προοπτικές του. Μία περιπατητική απόπειρα οραματισμού ενός χώρου για όλες και όλους. Απώτερος στόχος είναι η υιοθεσία εκ μέρους του ΣΑΓΕΣ μίας έκτασης του Κόδρα, τη φροντίδα της οποίας θα αναλάβει, εγκαινιάζοντας έτσι το σχετικό πρόγραμμα του Δήμου Καλαμαριάς. Η δράση θα ολοκληρωθεί με πικ νικ που επιμελείται ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων της Γερμανικής Σχολής Θεσσαλονίκης.

Ραντεβού την Κυριακή 1 Ιουνίου στις 6 το απόγευμα!

ΕΙΔΑ ΕΜΑΘΑ ΑΚΟΥΣΑ

ΤΑ ΝΕΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

1

**Μανώλης Βλαχογιάννης ('72),
ένας επίτιμος απόφοιτος**

Ένας δικός μας απόφοιτος είναι ο πρώτος Επίτιμος Πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης. Ο λόγος για τον Μανώλη Βλαχογιάννη, απόφοιτο της Γερμανικής Σχολής Θεσσαλονίκης του 1972 και επί χρόνια έμπορο στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, ο οποίος τιμήθηκε από το Επιμελητήριο για τις υπηρεσίες που πρόσφερε στη διοίκησή του επί 37 χρόνια. Πολλά συγχαρητήρια από τον ΣΑΓΕΣ!

Η Βασιλόπιτα του ΣΑΓΕΣ!

Με καλεσμένους θεσμικές προσωπικότητες, εκπροσώπους της γερμανικής παροικίας της πόλης και αποφοίτους της ΓΣΘ κόψαμε και φέτος τη βασιλόπιτα, τηρώντας το σχετικό έθιμο.

Πέρα από τις ευχές για καλή χρονιά που ανταλλάξαμε, γιορτάσαμε και τη διατήρηση του Ινστιτούτου Γκαίτε στη Θεσσαλονίκη, όπου στεγαζόταν για χρόνια το γερμανικό σχολείο και όπου πολλοί από εμάς φοιτήσαμε. Όσο για το φλουρί, ο τυχερός της φετινής χρονιάς ήταν ο Σπύρος Πέγκας ('86).

44 φορές Danke:

- Για την προσέλευση στο πάρτι του Συλλόγου Αποφοίτων της Γερμανικής Σχολής Θεσσαλονίκης, που ήταν και φέτος αθρόα. Με χαρά υποδεχτήκαμε τις νεότερες γενιές που είχαν έντονη παρουσία!
- Για το κέφι και τα χαμόγελα. Που θύμιζε τα χρόνια στα θρανία του γερμανικού!
- Για τη συμμετοχή στην κλήρωση. Οι λαχνοί μας εξαφανίστηκαν (και άλλους τόσους να είχαμε, θα τους πουλούσαμε)!
- Για την αλληλεγγύη των 44 χορηγών μας, που προσέφεραν συνολικά 86 δώρα!

Ραντεβού του χρόνου ξανά!

3

4

**Βράβευση για τον
Απόστολο Τσάπα ('86)**

Σε μια λαμπρή εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο τίμησε τα μέλη της πανεπιστημιακής του κοινότητας που διακρίθηκαν για τις εξαιρετικές τους επιδόσεις, απονέμοντάς τους τα Βραβεία Αριστείας 2025. Από την Σχολή Επιστημών Υγείας βραβεύτηκαν ο καθηγητής του Τμήματος Ιατρικής Απόστολος Τσάπας, με το Βραβείο Ώριμου Ερευνητή.

Πολλά μπράβο, Απόστολε!

5

**Σύνθια Σάπικα ('86),
στο τιμόνι της ΕΡΤ 3**

Τον περασμένο Φεβρουάριο, το Δ.Σ. της ΕΡΤ αποφάσισε την τοποθέτηση γενικών διευθυντών στο σύνολο των αντίστοιχων Διευθύνσεων της. Τη Γενική Διεύθυνση της ΕΡΤ3 ανέλαβε η απόφοιτος μας Σύνθια Σάπικα, δημοσιογράφος με πολύχρονη θητεία και μέχρι πρότινος διευθύντρια Ενημέρωσης στην ΕΡΤ3. Θερμά συγχαρητήρια από τον ΣΑΓΕΣ!

6

**Ο Ακύλλας Καραζήσης ('75)
στη νέα ταινία του Δημήτρη Νάκου**

Το «Κρέας» είναι η πρώτη μεγάλου μήκους ταινία του Δημήτρη Νάκου με τους Ακύλλα Καραζήση και Κώστα Νικούλι. Η ταινία είναι μια σύγχρονη ιστορία που διαδραματίζεται στην ελληνική επαρχία του σήμερα με ανθρώπους οικεία γνώριμους και ανοίκεια ωμούς.

Μην τη χάσετε!

SAGES

<https://www.sages.gr/>

<https://www.facebook.com/groups/7706575732>

<https://www.instagram.com/sagesthess>